

Analýza zpravodajství ČRo
související s tématem
neoprávněného pobírání dotací
na zemědělské pozemky
s nejasným vlastníkem

Autor Karel Hvížďala

Zaměření analýzy a použité metody

Analýza je zaměřena na obsahové charakteristiky zpravodajství uvedené v zákoně o ČRo a v Kodexu ČRo, související s normativními požadavky na vyváženost a nestrannost vysílání Českého rozhlasu. Využita je kombinace kvantitativní a kvalitativní obsahové analýzy.

Autor vycházel z nahrávek a přepisů zpravodajství ČRo a článků publikovaných na zpravodajském webu irozhlas.cz, které mu dodal zadavatel.

Analyzované období: 28. listopad 2017 – 6. prosinec 2017.

Úryvky ze zákona o Českém rozhlasu a z Kodexu ČRo, které se týkají zpravodajství

Zákon o Českém rozhlasu § 2

(1) Český rozhlas poskytuje službu veřejnosti tvorbou a šířením rozhlasových programů, *popřípadě dalšího multimediálního obsahu* a doplňkových služeb na celém území České republiky a do zahraničí (dále jen „veřejná služba v oblasti rozhlasového vysílání“).

- (2) Hlavními úkoly veřejné služby v oblasti rozhlasového vysílání jsou zejména
- a) poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů,
  - b) přispívání k právnímu vědomí obyvatel České republiky,
  - c) vytváření a šíření programů a poskytování vyvážené nabídky pořadů pro všechny skupiny obyvatel se zřetelem na svobodu jejich náboženské víry a přesvědčení, kulturu, etnický nebo národnostní původ, národní totožnost, sociální původ, věk nebo pohlaví tak, aby tyto programy a pořady odrážely rozmanitost názorů a politických, náboženských, filozofických a uměleckých směrů, a to s cílem posílit vzájemné porozumění a toleranci a podporovat soudržnost pluralitní společnosti,
  - d) rozvíjení kulturní identity obyvatel České republiky včetně příslušníků národnostních nebo etnických menšin,
  - e) výroba a vysílání zejména zpravodajských, publicistických, dokumentárních, uměleckých, dramatických, sportovních, zábavných a vzdělávacích pořadů a pořadů pro děti a mládež.

Kodex ČRo

Účelem existence rozhlasu jako služby veřejnosti je zajistit veřejnosti zdroj informací, kritické reflexe, umělecké tvorby a zábavy, které jsou chráněny před lobbistickými tlaky. Český rozhlas přispívá k vytváření prostoru pro svobodu slova, myšlení a tvorby, v němž může vyrůstat demokracie.

Výklad pojmů

e) *veřejným zájmem* pro potřeby tohoto Kodexu je takový zájem, který je výrazem obecně prospěšných potřeb a zájmů společnosti na rozdíl od zájmu individuálního nebo skupinového. Veřejný zájem souvisí s režimem soukromého práva, jakož i s postavením, posláním a úkoly orgánů veřejné moci. Vytváří se v procesu demokratické diskuse a rozhodování.

1.3 Český rozhlas je povinen pečlivě posuzovat, zda pořady či jejich části nesměřují, ať již otevřeně nebo skrytě, k prosazování určitých obchodních nebo politických zájmů.

2.2 Programy Českého rozhlasu umožňují svobodné šíření, výměnu, případně konfrontaci informací, názorů a postojů. Základní smysl jeho působení spočívá ve vytváření otevřeného prostoru pro veřejnou rozpravu o otázkách veřejného zájmu a pro sdělování rozmanitých zkušeností či prožitků vnímání světa.

6.7 Český rozhlas striktně rozlišuje mezi informací zpravodajského charakteru (zprávou) a hodnotícím soudem (komentářem). Zprávou se rozumí informace o určitém ději nebo stavu obsahující zpravidla také informaci o postojích hlavních aktérů události, která je předmětem zprávy. Není dovoleno vydávat za zprávy pouhé domněnky. Hodnotící soud vyjadřuje názory, postoje nebo pocity. Český rozhlas ve svém vysílání jednoznačně, pro posluchače zřetelně, odděluje zprávy od hodnotících komentářů. Zvláště není přípustné směšovat zprávu a hodnotící soud v jedné větě redaktora.

6.8 Zpráva musí být založena na zjištěných a ověřených údajích. Český rozhlas je při získávání a zpracovávání informací plně povinen zjistit a posluchačům zprostředkovat věcně správný obraz skutečnosti. V případech, kdy to není beze zbytku uskutečnitelné pro nemožnost opatřit si všechny informace, musí postupovat tak, aby se pravdě maximálně přiblížil. Zamlčení důležité informace nebo potlačení jejího podstatného aspektu je vždy hrubým porušením této povinnosti.

6.9 Český rozhlas smí odvysílat zprávu ověřenou alespoň ze dvou důvěryhodných a na sobě vzájemně nezávislých zdrojů, pouze v případě informací, které oficiálně zpřístupnily veřejné úřady a instituce, postačí jeden oficiální zdroj, není-li z okolností zřejmé, že jde o nepravdivé nebo nepřesné údaje.

20.5 Český rozhlas se při informování o trestné činnosti nebo přestupcích zdrží identifikace příbuzných podezřelé, obviněné, obžalované nebo odsouzené osoby, ledaže by svoji totožnost před veřejností neskrývali nebo se svým jednáním podíleli na závadné činnosti, měli z ní prospěch, případně by mohli uplatňovat vliv na průběh trestního či přestupkového řízení. Za předpokladu, že přímým nebo blízkým příbuzným takové osoby bude osoba veřejného zájmu (například politici a veřejní činitelé), může šéfredaktor stanice i bez splnění některé z výše uvedených podmínek rozhodnout o identifikaci této osoby ve vysílání, jestliže by trestní nebo přestupkové řízení mohlo mít význam pro posouzení jednání takové osoby v určité funkci, postavení nebo povolání.

Specifikace zadání

Český rozhlas se ve dnech 28. listopadu a 29. listopadu věnoval v pořadech *Dvacet minut Radiožurnálu* neoprávněnému užívání půdy, čímž vzniklo podezření, že řada zemědělských podniků má zisk z úrody, vypěstované na pozemcích, které jim nepatří, tedy ke kterým nemají právní důvod, a tím se dostaly do rozporu se zákonem i proto, že z tohoto titulu pak neoprávněně čerpaly dotace z Evropské unie.

Podnět k tomuto pořadu dal investigativním novinářům Českého rozhlasu zemědělec, který si stěžoval, že mu Agrofert hospodaří na jeho pozemcích a ještě na to bere dotace. Samozřejmě, že takových podniků, které hospodaří na ladem ležících pozemcích, jejichž majitel je neznámý, je víc, ale investigativci ČRo se zaměřili – jak sami říkají – hlavně na firmu Agrofert, protože tu v období 2014–2016 vlastnil ministr financí a místopředseda vlády. Podle novinářů tato firma hospodaří asi na 1740 hektarech půdy, ke kterým nemá právní důvod. Agrofert na dotaz reagoval tím, že situaci přiznal, dokonce uvedl číslo třikrát vyšší a zároveň dodal, že se snaží majitele dohledat a že výtěžky z takových pozemků ukládá na speciální účet. Bývalý ministr zemědělství Marian Jurečka na tato zjištění reagoval okamžitě a zadal Státnímu zemědělskému a investičnímu fondu a dalším organizacím, aby celou věc začaly šetřit.

Dotace na plochu o rozloze 1740 hektarů se mohly pohybovat v rozmezí od deseti do sta milionů. Přesné číslo nelze dohledat.

Analýza má zjistit, jestli strukturou obou pořadů a způsobem zpracování nebyly porušeny požadavky na vyváženost a nestrannost vysílání.

K posouzení byl k dispozici ještě pořad *Pro a proti* z 5. 12. 2017, který se zabýval převážně problémy druhé, třetí, či čtvrté generace biopaliv, které se však přímo k problematice, kterou zkoumáme, nevztahuje, proto jsem ho do analýzy nezařadil. Sdělení, která vysílal Radiožurnál ve zpravodajství, nepřinášejí nic zásadně nového, proto je dále nezmiňuji.

Hlavní závěr analýzy

Pořady odvysílané Českým rozhlasem odkrývají jeden ze základních problémů našeho společenství na počátku XXI. století, o kterém ve svém díle hovoří, v současnosti nejcitovanější filozof, Ital Giorgio Agamben, a sice o redukci politiky na ekonomiku. Původně totiž byla politika vždy multidisciplinárním oborem, který kumuloval zkušenosti z filozofie, historie, náboženství, psychologie, politologie, ekonomiky atd.. Zmíněná redukce politiky na ekonomiku v důsledku vylučuje etiku z veřejného života, a tím dochází, při toleranci státní moci vůči tomuto jednání, ke střetu se zákony. Proto se dle tohoto filozofa ocitáme na pomezí, kde nejde až tak o funkčnost ústavních institucí, státního aparátu nebo veřejné správy, ale především o krizi hodnot, od kterých je odvozena legitimita každého státu. Navíc navozuje dojem, že hodnotový pluralismus je relativismus, čímž vnucuje občanům představu, že existuje vždy jen jedno výhodné řešení problému pro všechny občany. K tomuto stavu dochází v období digitalizace pravdy, která znamená v rychlostní společnosti její instantnost, což je špatné z hlediska soudnosti, která naopak potřebuje vždy čas a určitý odstup. S odstupem právě pracují oba pořady, které vznikaly přes půl roku, a proto je dobře, že byly – i přes některé výtky, které na jejich adresu zaznívají – odvysílány.

Popis aplikovaných metod a analyzovaných dat, teoretické ukotvení a výklad klíčových pojmů

Kvalitativní analýza dle profesora Michaela Hallera z univerzit v Hamburku a Lipsku začíná zkoumáním relevantnosti kritérií, s kterými žurnalisté při zpracování příspěvku, tedy při rešeršování, pracují.

Analytik zkoumá, jestli se novináři ptali:

1. Týká se událost, kterou chce zpracovávat, ve svých důsledcích relevantní části občanů, tedy i posluchačů?
2. Má událost a zpracovávané téma symptomatický význam, protože poukazuje na nějaký trend?

3. Neexistuje nějaký nadřazený zájem, jako je třeba státní tajemství, který by měl zveřejnění bránit?
4. Bude mít zveřejnění vliv na každodenní život občanů?
5. Mají zjištění v chybném materiálu takovou důležitost, že pomohou občanům vytvořit si svůj názor, a tím pádem ovlivní veřejné mínění?

Odpovědi na předchozí otázky nám potvrzují, že existovaly relevantní důvody k přípravě zmíněných pořadů, protože odhalovaly nedůslednost státních orgánů při postupu proti hospodaření na pozemcích bez právního důvodu, což se týkalo tisíců zemědělců, a tím docházelo k porušování zákonů. Státní zájem na nezveřejnění neexistoval, zveřejnění naopak přimělo státní orgány se o danou problematiku zajímat, a tím podpořit ve veřejném prostoru víru v právní stát.

Zcela jasně to formuloval právní filozof z Cardiffu Jiří Přibáň: „Média mají otevírat konflikty v politice, poukazovat na nedostatky a vytvářet potřebné kontrolní napětí. Média nemají být konsenzuální, ale mají být konfliktní.“ Tento úkol je velice důležitý, protože v osvědčeném našem typu „člověka soukromého,“ se snaží probudit „člověka politického,“ homo politicus.

Vrátíme-li se k našim pořadům, při kvantitativní analýze lze samozřejmě vyčítat autorům soustředěnost jen na jednu firmu, ale podíváme-li se do sousedního Německa, kde ještě po dvaceti letech po druhé světové válce museli řešit podobný problém jako my po roce 1989, nejde o výjimku. V Německu nacionální socialismus, stejně jako u nás kdysi internacionální socialismus, soustavně manipuloval se zpravodajstvím. Proto si určili žurnalisté jako základní pravidlo ve zpravodajství neutralitu (my říkáme neustrannost), jak to posléze definovaly i první celostátní německé noviny Frankfurter Allgemeine Zeitung: „Čtenář by měl při čtení našich novin získat pravdu, celou pravdu, a to bez omezení a falešných ohledů, a hlavně bez ohledů na vládu v Bonnu.“ A ještě mnohem dál šel v důrazu na investigativní žurnalistiku Der Spiegel, když se soustředil na kontrolu vládních činitelů, protože ta, stejně jako u nás za tzv. socialismu, nebyla možná ani za nacismu. Newsmagazin Der Spiegel se zviditelnil na počátku hlavně odhalením uplácení při hlasování v Bundestagu, když se rozhodovalo, jestli bude hlavní město v Bonnu, tedy v městě kancléře Konrada Adenauera. Do dějin světové žurnalistiky se ale Der Spiegel zapsal

publikováním rozsáhlého textu v říjnu roku 1962 s názvem *Podmínečně připraveni*, v němž zveřejnil, že jednotky německé armády při hodnocení společného cvičení NATO s názvem *Fallex 62* dostaly nejhorší známku: během možného atomového útoku na SRN by v prvních dnech pravděpodobně zahynulo 15 milionů lidí. Reakce vládních orgánů na zveřejnění byla rázná: redaktoři byli vzati do vazby, redakce prohledaná, ale časopis v provizorních podmínkách vycházel dál za podpory novinářů ze všech ostatních médií, obyvatelstva i vědců: šest set jich podepsalo ostrý protest. Protestovalo se i v zahraničí. Novináři byli nakonec puštěni na svobodu a časopisu stoupl brzy náklad na milion výtisků. Následně musel odstoupit z vlády ministr Franz Josef Strauss i kancléř Konrad Adenauer.

V roce 1965, tedy po zmíněných dvaceti letech od konce války, vynesl 3. trestní senát Spolkového soudního dvora v Karlsruhe jako první a poslední instance ve věci vlastizrady, za kterou byli novináři stíháni, jasný rozsudek: „Otevření procesu proti obžalovaným se zamítá. Byly shledány důkazní nedostatky. Náklady na řízení budou hrazeny ze státní kasy.“ V odborných právnických debatách bylo konstatováno, že žurnalista nepředstavuje typ zrádce vlasti. Novinářům málo záleží na tom, jestli prozradí nějaké tajemství nebo ne a jestli tato tajemství jsou právem za tajemství považována. Při posuzování záležitosti na úmyslu s jakým si dotyčný žurnalista takovýto materiál obstaral. Novinářům jde o kritické posouzení politiky a jejich představitelů a své názory potřebují podložit fakty. To je ve svobodné, demokratické a právní zemi vážný úkol, který naplňují ve veřejném zájmu.

I k uvedenému případu z Německa padaly na způsob zpracování různé dílčí výtky, ale veřejný zájem nad nimi převážil.

Za zmínku stojí, že po létech sám Adenauer uznal, že šéfredaktor Augstein udělal dobře, když zprávu zveřejnil, protože úkoly novinářů a politiků se různí: politik se snaží zachovávat ve společnosti klid, naopak novinář usiluje o odhalení přestupků politiků, které časem mohou způsobit společnosti větší škodu, kdyby zůstaly utajeny. Proto je třeba, aby se obě profese navzájem vyváženě respektovaly. Tímto rozhodnutím německého soudního dvora se naplnila původně definovaná role prestižních médií jako čtvrté moci ve státě, která má kontrolovat ostatní moci: moc ústavodárnou, výkonnou a soudní, stejně tak, jako moc soudní zase kontroluje zbylé mocnosti, včetně moci médií. Tato kritéria pak byla uznána celou naší civilizací, i když pokusy o jejich

narušení, zvláště v jižní Evropě a ve Spojených státech, existovaly dál. Při sedmdesátých narozeninách zakladatele časopisu Der Spiegel, Rudolfa Augsteina, paní Katharinne Graham, vydavatelka Washington Post, které rozvířily v roce 1972 aféru Watergate, kvůli níž odstoupil prezident Richard Nixon, prohlásila: „Rudolf Augstein a jeho redaktoři názorně demonstrovali, co je základem žurnalistického mistrovství. Ukázali, že každé odhalení selhání politiků demokracii neohrožuje, ale naopak posiluje, a to i v případě, že se týká státních autorit, které nakonec na to doplatí.“

Jako předobraz pro nové uspořádání médií v Spolkové republice Německo, ale i pro způsob práce v prestižních médiích, sloužila po válce Velká Británie, kde po generální stávce v roce 1926 tehdejší šéfredaktor John Reith, British Broadcasting Company změnil na Corporation, a tím položil základ prvního předobrazu veřejnoprávních médií.

K této zásadní změně v roce 1927, za kterou byl později povýšen do šlechtického stavu, ho vedlo hlavně zjištění, ke kterému dospěl při zpětné analýze chování vlastní stanice. Analýza totiž ukázala, že při generální stávce jeho rozhlas stranil vládě a nedal dostatečný prostor protistraně: tedy stávkujícím, a tím znemožnil kontrolu jednotlivých členů vlády. Proto navrhl postavit mezi mediální instituci a politiky s byznysmeny trust, nebo jak my říkáme radu, která měla zajišťovat její nezávislost na lobbistech. Tento model si získal všeobecný respekt hlavně během druhé světové války, kdy BBC vysílala stejné zpravodajství i komentáře jak v němčině, tak v angličtině a dalších jazycích, pro obě válčící strany. Proto po skončení války američtí a angličtí osvětoví důstojníci prosadili zavedení stejného modelu v rozhlase a v televizi i v Německu. Tak se zrodila síť öffentlich-rechtlichen- Sendeanstalten, tedy veřejno-právních vysílačů, kterou od vlivu politiků a byznysu mají ochránit rady a přísná vnitřní struktura stanice.

Zákon, tedy právo, vymezil přesně náplň veřejné služby, a nezávislost byla podtržena ještě tím, že stanice si financují sami občané ze svých, tedy veřejných, peněz. Výše poplatků, aby byla nezávislá na politicích, a stanice nemohly být vydírané, je určena vzorcem výpočtu, který je odvislý od spotřebního koše: o kolik procentních bodů se v daném roce zvýší spotřební koš, o tolik je navýšen i koncesionářský poplatek. Sněmovna schvaluje tyto poplatky jen formálně, a v Německu se nikdy nestalo, že by některá politická strana protestovala. Ředitel je sice volen radou, ale odvolat ho může jedině soud na základě proká-

zaného trestného činu. Není tedy možné zbavit ředitele předčasně mandátu, jen protože se politikům nelíbí způsob zpravodajství či publicistiky v jeho stanici.

Stejně důležitý je kodex, který určuje přísné dělení pravomocí mezi ředitele a šéfredaktory. Ředitelé rozhodují o celkovém směřování stanice, rozpočtu, marketingu atd., šéfredaktoři o obsahu vysílání a personálním obsazení redakcí. Jinými slovy, ředitelé či intendanty nejsou nadřízenými šéfredaktorů, ale jejich partnery, a jak stojí v preambuli Compliance-Regeln ARD, jako největší veřejnoprávní instituce v Evropě, musí dbát hlavně na etiku a nezávislost. Během sedmdesátých let převzala tento model po německém vzoru většina států ve staré Evropě a po roce 1989 i střední Evropa. Striktně je dodržován hlavně v severních protestanských zemích. Ve Španělsku, Řecku, Itálii, Polsku, Maďarsku i jinde s tím mají problémy, stejně jako třeba v nových spolkových zemích v SRN či v Bavorsku.

Díky tomuto uspořádání se nezávislost veřejno-právních médií stala jedním z měřítek fungování demokracie v zemi. Tam, kde je kontrolní role prestižních a veřejno-právních médií omezována, je liberální demokracie v ohrožení.

Vrátíme-li se do České republiky, můžeme konstatovat, že proti uvedeným dvěma pořadům byly vzneseny hlavně dvě námitky. První se týkala načasování vysílání obou pořadů, protože vysílání prvních *Dvaceti minut Radiožurnálu* padlo na den, kdy šel pan Babiš vyjednávat na Hrad. Stěžovatelé se domnívali, že za načasováním je možné vidět snahu ovlivnit jednání s prezidentem v neprospěch pana Babiše, čímž došlo k porušení nestrannosti. Jenže, jak z vyjádření investigativců vyplývá, nemohli pořad odvysílat dříve, než dostali vyjádření od firmy, které se to týká. První odpověď Agrofertu dostali 16. listopadu a na dodatečné otázky přišla odpověď až 22. listopadu, což byl pátek. Přes víkend se pořad stříhal, v pondělí proběhlo schvalování a následující den, tedy v nejkratší možné lhůtě, byla odvysílána první část.

Obecně ve staré Evropě platí pravidlo, že novináři, pokud tomu nebrání nějaké jiné závažné důvody, mají povinnost odvysílat zjištěné informace v co nejkratším termínu a nesmějí se přizpůsobovat politickému provozu. Naopak politici by měli co nejrychleji a nejvěcněji reagovat na zjištěné skutečnosti, aby došlo k nápravě, a političtí konkurenti nemohli danou skutečnost využít v politickém boji.

Tím ČRo plní i hlavní poslání vyplývající z § 2, odstavce 2, a bodu b, v němž stojí, že má přispívat k právnímu vědomí obyvatel České republiky, což je jeden z účelů existence rozhlasu jako veřejné služby, jak stojí zase v kodexu, který rozhlas vyzývá ke kritické reflexi.

Druhá námitka se týkala členění a struktury vysílaných pořadů. Tady se Český rozhlas sám dostal do pasti vlastního vysílacího schématu, protože nemohl vměstnat do prvního pořadu, tedy do dvaceti minut, všechny argumenty proti straně, tedy hlavně Agrární komory, která zastupuje své členy, přičemž ten největší subjekt mezi nimi je právě Agrofert. Proto zástupci komory vystoupili až druhý den. Teprve tehdy zazněly silné protiargumenty k tomu, že obdělávání ladem ležících polí zabraňuje rozšiřování invazivních organismů a že další krok je na legislativcích, kteří by tuto situaci měli řešit nejspíš převodem pozemků u nichž není možné dohledat majitele, na stát.

Ale jak z obou pořadů vyplývá, státní úředníci i právníci se sice shodují, že v těchto případech byl porušen zákon, ale liší se v míře kvalifikace, kterou by měl určit soud. Tuto skutečnost novináři plně respektovali.

Kauza hospodaření na pozemcích, ke kterým hospodář nemá právní důvod, evidentně představuje veřejný zájem, tak, jak ho definuje Kodex ČRo v bodě e, kde stojí, že je výrazem obecně prospěšných potřeb a zájmů společnosti... a souvisí s režimem soukromého práva, jakož i postavením, posláním a úkoly orgánů veřejné moci.

Poslední výrazná výtká se týká připomínky, že se oba pořady s velkou převahou soustřeďují hlavně na firmu Agrofert, kterou vlastnil zakladatel hnutí ANO Andrej Babiš, a tím ho znevýhodňují oproti mnoha dalším zemědělcům, kteří se chovají podobně.

Autoři argumentují tím, že podnětem k reportáži byla zaprvé stížnost, která se týkala právě této firmy. Zadruhé, že tato firma je největší. A zatřetí, že její majitel v již zmíněných letech byl ministrem financí, tedy členem vlády, který má jít svým chováním příkladem, protože překračuje-li některá zákonná pravidla, činí z nich přijatelnou normu. Čtvrtý, nevyřčený důvod, je ale zřejmě podobný tomu, který vedl německé novináře soustředit se hlavně na kritické sledování vlády a kancléře, protože v minulém režimu to bylo tam i tady zakázané a nyní je třeba, abychom si na novou situaci zvykli.

Některé uváděné argumenty jsou jistě možné, protože na jejich podporu lze vznést snadnou námitku, že pořad je nevyvážený, protože neupozorňuje konkrétněji třeba na jiného velkého vlastníka, který má blízko k jinému politickému subjektu. Nebo, že je to neobjektivní, jenže tento pojem se ve staré Evropě vykládá jen jako příkaz nic nezatajovat a nic nezkreslovat, což v důsledku znamená představit problém se všemi protichůdnými zjištěními, a to těmto pořadům nelze vytknout. Stejně jako hlubší zamyšlení nad snadným argumentem o vyváženosti nás vede do jiné doby, kdy těsně po válce ho vyvracel Jean-Paul Sartre ve známém bonmotu, že „vyváženost neznamena pět minut Hitler, pět minut Židé.“ Vyváženost se má týkat celého vysílače nebo celé publicistiky v delším časovém horizontu, protože je logické, že je-li odhalena nějaká kauza, která se týká jednoho politika či jedné politické strany, tak se média v ten moment soustředí hlavně na protagonisty. Ale tímhle či podobnými argumenty (jako například, že se měl ke zjištěným skutečnostem vyjádřit bývalý majitel, který odmítl reagovat) by pak šlo manipulovat s každou chystanou kritikou. Při takovéto argumentaci se zapomíná na původní poslání prestižních a veřejnoprávních médií, a na důvody, proč se staly čtvrtou mocností v demokratických státech. Proto v důsledku záleží jen na šéfredaktorovi a redaktorech, kdy rozhodnou, že je ten správný moment, kdy z provedených rešerší již vyplývá, že veřejný zájem ke zveřejnění převažuje nad dalšími možnými doplňujícími šetřeními.

Detailní výsledky analýzy

Pokud v nějaké zemi existuje snaha kontrolní roli veřejno-právních médií vůči ostatním mocnostem a jejich představitelům omezit, děje se tak v rozporu se zásadami, které vymezil již John Reith a která platí dodnes.

V České republice je v roce 2018 význam nezávislosti veřejno-právních médií ještě o to větší, že většina ostatních médií je v rukou velice bohatých lidí. Ti je využívají k prosazování svých hospodářských i politických zájmů, a to za situace, kdy do veřejného prostoru vstupuje ještě tzv. pátá moc: internet a sociální sítě, které nepodléhají žádné kontrole, jejich majitelé i autoři jsou většinou anonymní a vnášejí do veřejného prostoru zmatek, v němž zorientovat se vyžaduje velkou kompetenci. Tento stav do doby, než se podaří zákonně

média regulovat, to znamená přiznávat vlastnictví, a tím pádem i jasnou odpovědnost za šířené obsahy, nezávislost veřejno-právních médií představuje hlavní garanci naší křehké demokracie. Už také proto, že v těchto médiích pracují kvalifikované síly, které v nekonečném proudu mediality jsou schopné oddělit zprávy od alternativních pravd, fakenews, spikleneckých teorií a hoaxů. Tato selekce dnes představuje jeden z pilířů novinářské práce.

Rakousko-americký kybernetik a filozof Heinz von Foerster tento stav popsal jako selektivní proces vytváření řádu z hluku, tzv. order from noise. Jenže podle něj potřebujeme pro takovou operaci nejen deklaratorní, ale i tzv. imperativní programování definující příkazy. Zatímco deklaratorní programování v kybernetice i společnosti říká, co má program splnit, imperativní programování definuje, jak se k takovým cílům dostat. Imperativ už není prostý příkaz, ale součást složité procedury umožňující fungování moderní společnosti. Proto již nejde tak snadno práci v médiích regulovat zbanalizovanými pojmy jako je vyváženost a objektivita a je třeba jim nadřadit hodnoty, na kterých společnost stojí.

Tyto požadavky v současné globální postmoderní společnosti jsou pro nás zcela nové, a proto se s nimi těžko vyrovnáváme. Je tomu tak i proto, že u nás ius resistendi, tedy právo odporu nemá žádnou tradici: zatímco v Anglii byla cenzura zrušena v roce 1695, v Československu poprvé v roce 1989, nepočítáme-li pár týdnů v roce 1948 a 1968. A třeba přístup všech ke všem informacím byl zaveden ve Švédsku roku 1776, v České republice až v roce 1999 a dodnes se u nás nedodrží. Připomeňme, že Masarykův pokus vybudovat ve střední Evropě demokratický stát trval jen pouhých dvacet let.

Proto je třeba důsledně trvat na materiálním výkladu práva, stojícího na hodnotách a upřednostňovat ho před pozitivistickým a extenzivním přístupem, který umožňuje skrz výklady některých paragrafů či ustanovení kodexů omezit kontrolní funkci médií. Nad všemi paragrafy a ustanoveními musí vždy stát povinnost zveřejňovat všechny přestupky či nezákonnosti, ať se týkají kohokoliv, protože tím se naplňuje jeden ze základních principů svobody: rovnost před zákonem, na kterém je naše civilizace postavena.

Závěr

Přes kvantitativní či strukturální výtky, které se týkají zmíněných pořadů, které je ovšem možné vymýšlet do nekonečna, a tím znemožnit vysílání kdejakého kritického pořadu, by veřejnoprávní média měla naopak nejen zlepšovat kvalitu příspěvků, ale zároveň dobudovat vnitřní strukturu svých stanic. Tedy oddělit důsledně pravomoci ředitelské struktury od šéfredaktorské, aby byly tyto stanice ještě více nezávislé na parlamentu a mohly plnit nejen informační, ale i kontrolní funkci, kvůli které byly původně ustanoveny.

Odvysílání takových pořadů, jakými byly i ty, které se týkaly neoprávněného pobírání dotací na zemědělské pozemky s nejasným vlastníkem, jen zvyšují prestiž veřejnoprávních médií, a tím i prestiž České republiky v naší civilizaci. Samozřejmě, že takový krok je vždy spojen s určitým rizikem, jenže riziko je součástí každého závazně žitého života. Vyloučíme-li ho, už nežijeme, ale pouze přežíváme. Nejsme subjektem instituce, nepodílíme se na tvorbě její tváře, ale stáváme se pouze objektem, s kterým si každý může dělat co chce. Mohlo by to mít i následek, že výrazné osobnosti by kvůli tomu mohly z rádia odejít. Takové situace si ale dějiny pamatují. Jak víme z historie žurnalistiky – ta vždy byla a je dějinami vzpour, jak to i v našich dějinách dokazovali pánové Havlíček, Peroutka či Tigris.

Filozof by řekl: Společnost se musí naučit zakódovávat do jazyka skutečnost tak, aby ji mohla zvládat či ovládat. A k tomu takovéto pořady slouží.

Praha, 19.1.2018

© Karel Hviždala, 2018

Seznam použité literatury

G. Agamben: *Die kommende Gemeinschaft*

M. Haller: *Recherchieren*

R. Augstein: *Schreiben, was ist*

D. Klock, A. Spahr: *Medientheorien*

D. Hallin, P. Mancini: *Systémy médií v postmoderním světě*

J. Příbáň: *Tyranizovaná spravedlnost*

K. H.: *Moc a nemoc médií*

K. H.: *Jak myslet média*

K. H.: *Restaurování slov*

K. H.: *Mardata aneb Vzpoury v žurnalistice*

Příloha: Přepisy vysílaných pořadů

Agrofert neoprávněně hospodaří na 1700 hektarech půdy

28. 11. 2017 ČRo Radiožurnál str. 02 18:00 Zprávy

Martin KŘÍŽEK, moderátor

Andrej Babiš dnes zároveň odmítl komentovat podezření, že koncern Agrofert neoprávněně hospodaří na více než 1700 hektarech půdy. Podle zjištění Radiožurnálu jde o pozemky bez jasného majitele, společnosti tedy nepatří. Přesto ale podnik čerpá na většinu půdy dotace.

Andrej BABIŠ, předseda hnutí /ANO/

Já jsem Agrofert svěřil do svěrenských fondů v rámci Lex Babiš a já myslím, že Agrofert dal tiskovou zprávu, takže se k tomu nebudu vyjadřovat.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Říká Babiš. Problém se ale týká i období, kdy byl Babiš majitelem Agrofertu. A na to už předseda hnutí ANO neodpověděl. Mluvčího holdingu Karel Hanzelka reagoval, že nejde o nic nezákonného.

Karel HANZELKA, mluvčí, Agrofert

V této situaci jsou stovky zemědělců v České republice, my se ohrazujeme proti tomu, aby tato skutečnost byla otáčena jenom proti Agrofertu.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Podle oslovených advokátů je ale hospodaření na cizí půdě trestný čin. Ministr zemědělství Marian Jurečka z KDU-ČSL kvůli hospodaření firem na cizích pozemcích plánuje změnit pravidla přidělování dotací na půdu. Janek Kroupa a Markéta Chaloupská, Radiožurnál.

Holding Agrofert neoprávněně hospodaří na 1700 hektarech půdy

28.11.2017 ČRo Radiožurnál str. 01 09:00 Zprávy

Jana PETROVÁ, moderátorka

Na víc než 1700 hektarech půdy podle všech důkazů neoprávněně hospodaří holding Agrofert. Jde o pozemky, které nemají jasného majitele. Společnostem tedy ani nepatří a ani je nemají v nájmu, přesto však na většinu půdy berou dotace od Evropské unie. Rozlohu pozemků spočítal Radiožurnál z veřejně dostupných databází. Problém se netýká jen stavu dnes, ale taky doby, kdy byl Andrej Babiš současně majitelem Agrofertu a zároveň místopředsedou vlády a ministrem financí. Podle oslovených právníků jde o trestný čin. Dotační poradce ze společnosti Agroteam Michal Weber říká, že na takové čerpání dotací nemá Agrofert nárok.

Michal WEBER, dotační poradce společnosti Agroteam

Neměli by na ně čerpat dotace. Samozřejmě tady se vystavují tomu riziku, že v případě toho sporu samozřejmě to bude odhaleno, ty pozemky budou de facto násilnou formou ze strany poskytovatele dotace vyškrtuty z toho, z toho jejich užívání, ale v obecné rovině sami o sobě oni dobrovolně by neměli užívat tyto pozemky.

Jana PETROVÁ, moderátorka

Mluvčí Agrofertu Jan Pavlů říká, že Agrofert hospodaří na pozemcích v souladu s platnými právními předpisy. Společnost se prý navíc snaží majitele aktivně dohledávat. Podrobnosti najdete na serveru iROZHHLAS.cz.

Holding Agrofert neoprávněně hospodaří na víc jak 1700 hektarech půdy

28.11.2017 ČRo Radiožurnál str. 01 08:00 Ozvěny dne

Jana PETROVÁ, moderátorka

Holding Agrofert, který předseda hnutí ANO Andrej Babiš vložil do svěrenských fondů, podle všech důkazů Radiožurnálu neoprávněně hospodaří na víc jak 1700 hektarech půdy. Jde o pozemky, které nemají jasného majitele. Společnostem tedy nepatří a ani je nemají v nájmu, přesto však na většinu půdy pobírají dotace od Evropské unie. Problém se týká i doby, kdy byl Andrej Babiš nejen majitelem Agrofertu, ale taky ministrem financí a místopředsedou vlády. František Košťál ze společnosti Oseva Agri Chrudim z koncernu Agrofert říká, že pokud se vlastník dohledá, firma mu peníze za užívání půdy, tzv. pachtovné, doplatí.

František KOŠTÁL, Oseva Agri Chrudim

Máme to vyřešený úplně jednoznačně. Evidujeme, na kterých hospodaříme, a řeknu máme nějakou, nějakou účet, na který odkládáme jakoby pachtovní.

Jana PETROVÁ, moderátorka

Podle oslovených advokátů však postup firmy lze označit za doznání viny a jde o trestný čin. Podrobnosti se dočtete na serveru iRozhlas.cz.

Koncern Agrofert údajně neoprávněně hospodaří na 1700 hektarech půdy

28.11.2017 ČRo Plus str. 01 09:00 Zprávy

Martin MATĚJKA, moderátor

Holding Agrofert, který předseda hnutí ANO Andrej Babiš vložil do svěrenských fondů, zřejmě neoprávněně hospodaří na více než 1700 hektarech půdy. Jde o pozemky, které nemají jasného majitele. Společnost je tedy nevlastní a ani je nemá v nájmu. Navíc na většinu půdy čerpá dotace od Evropské unie. Problém se týká nejen dneška, ale také doby, kdy byl Andrej Babiš místopředsedou vlády, ministrem financí a zároveň majitelem Agroferta. Podle advokáta Václava Vlka by mohlo jít i o dotační podvod.

Václav VLK, advokát

Dá se to pojmenovat z hlediska soukromého práva, je to bezdůvodné obohacení, takový v uvo-zovkách squatting, prostě vlezl jsem někomu do bytu a užívám z toho plody, беру z toho ná-jemné a z hlediska trestního práva je to buď přímo podvod, anebo dotační podvod, když to řeknu velmi zjednodušeně. Ostatně máme, pokud vím, 2 nebo 3 rozsudky, které říkají – ano, to je trestný čin na úkor Evropské unie, je to neoprávněné čerpání dotací.

Martin MATĚJKA, moderátor

Předseda hnutí ANO Andrej Babiš vložil akcie koncernu Agrofert do svou svěrenských fondů na začátku února letošního roku. On sám to komentovat nechtěl. Mluví Agrofertu Jan Pavlů říká, že na půdě neznámých vlastníků Agrofert hospodařit může, společnost se údajně snaží majitele aktivně dohledávat. V případě, že je dohledá, nájem zpětně doplatí. A další podrob-nosti najdete na našem zpravodajském serveru iRozhlas.cz.

Agrofert hospodaří neoprávněně na víc než sedmnácti stech hektarech půdy

28.11.2017 ČRo Radiožurnál str. 01 12:00 Zprávy

Jana GULDA, moderátorka

Holding Agrofert hospodaří podle veřejně dostupných databází neoprávněně na víc než sedmnácti stech hektarech půdy. Jak zjistil Radiožurnál, jde o pozemky bez jasného majitele. Na většinu půdy přitom koncern bere dotace od Evropské unie. Problém se týká taky období, kdy byl majitelem Agrofertu předseda hnutí ANO Andrej Babiš.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Oslovený advokát Petr Toman říká, že jde o trestný čin.

Petr TOMAN, advokát

Pokud nemám právní vztah k tomu pozemku, pak ho nesmím užívat a pokud ho užívám, pak se podle mého názoru jedná o trestný čin neoprávněného užívání cizí věci.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Mluvčí Agrofertu Jan Pavlů mailem napsal, že na půdě neznámých vlastníků Agrofert hospodařit může. Společnost se údajně snaží majitele aktivně dohledávat.

redaktor /citace: Jan PAVLŮ, mluvčí Agrofertu/

"Koncern Agrofert bezesporu není v České republice jediným, kdo se v dané historicky vzniklé situaci nachází. Ovšem na rozdíl od jiných subjektů se snaží situaci narovnat."

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

šéf hnutí ANO Andrej Babiš kauzu nekomentoval, nezvedal telefon ani nereagoval na SMS. Janek Kroupa a Markéta Chaloupská, Radiožurnál.

Holding Agrofert údajně neoprávněně hospodaří na více než 1700 hektarech půdy

28.11.2017 ČRo Radiožurnál str. 01 17:06 Dvacítka Radiožurnálu

Jan POKORNÝ, moderátor

Dobrý den. Holding Agrofert podle nashromážděných důkazů neoprávněně hospodaří na více než 1 700 hektarech půdy. To je víc než 2 300 fotbalových hřišť. Jsou to pozemky, které nemají

jasného majitele. Na řadu z nich Agrofert pobírá dotace. To je základní zjištění, s nímž přichází Janek Kroupa a tým investigativních reportérů Radiožurnálu. V dnešních Dvaceti minutách, speciálních Dvaceti minutách s Jankem Kroupou, budeme debatovat o některých otázkách, které výše uvedené zjištění vyvolává. Janku, dobrý den.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Dobrý den.

Jan POKORNÝ, moderátor

Jak jste přišli k tomu číslu 1 740 hektarů, na kterých údajně neoprávněně hospodaří Agrofert?

Janek KROUPA, investigativní novinář

My jsme propojili několik existujících databází, vyšli jsme z údajů, které zveřejnil Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, kde zveřejnili pozemky, u kterých není známý majitel. Ty pozemky jsme prolnuli s takzvaným LPISem, což je registr půdy, na které hospodaří zemědělci. Mimochodem ten registr je důležitý v tom, že on je vlastně rozhodujícím faktorem pro udělování dotací. K tomu se dostaneme později. A to celé jsme promítli do katastru. A z toho vyšlo číslo, které je výrazně vyšší než těch 1 740 hektarů a my jsme pak použili ještě další filtr, kdy jsme ořízli pozemky, které mohou být chybou, chybou v měření, nebo mohou být důsledkem třeba zorání mezí, cest. Použili jsme filtr, tuším, 200 nebo 500 metrů čtverečních tak, abychom, abychom vlastně se vyvarovali chyb a vyšlo nám číslo 1 740. Je to číslo, které ale nepochybně nemůže být konečné, protože ve skutečnosti ten problém se týká pozemků, ke kterým ten zemědělec nemá právní důvod. My jsme vzali pozemky, ke kterým právní důvod technicky mít ani vlastně nemůže, ale to ještě neznamená, že nemá právní důvody i .. i s lidmi, které třeba zná a hádá se s nimi. Ti lidé nechtějí, aby na nich hospodařil. Ale to jsou pozemky, na které my nedokážeme tímto mechanismem přijít.

Jan POKORNÝ, moderátor

Dodejme jenom, že je to společná práce investigativní redakce a datařského týmu Českého rozhlasu. Jak dlouho jste na tom dělali?

Janek KROUPA, investigativní novinář

My jsme vlastně původně to začali dělat s tím, že za mnou přišel zemědělec, který mi vyprávěl, že má spor s Agroferem a že mu Agrofert hospodaří a bere dotace na jeho pozemky a on to nechce. Potíž je, že my, jak jsem říkal, nejsem, nejsme schopni vlézt do databází Agroferta a vytáhnout z těch databází, neb jsou neveřejné, kde vlastně všude mají a nemají právní důvody. A tak jsme zvolili jiný mechanismus. Je tam ještě jedna, jedna pozoruhodná okolnost a ta se týká, a vyplynula z toho, že když jsme oslovili Agrofert, tak Agrofert sám přišel, že těch sporných pozemků má 1,5 % z jím obhospodařovaných pozemků celkem. A to je číslo více

než 2,5krát větší než to číslo, na které jsme přišli my. To znamená, nějakých 3 700 hektarů půdy, což je v podstatě celá Praha, celá vnitřní Praha, promiňte.

Jan POKORNÝ, moderátor

Pro spravedlnost dlužno dodat, že Agrofert sice toto uznává, říká ale také, že podobným stylem hospodaří řada dalších zemědělských podniků v České republice, ale Agrofert je alespoň ten, který aktivně ty původní majitele vyhledává, jestli jsem dobře rozuměl jejich reakci.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Ano, to říkají. Když jsme tu reakci předestřeli právníkům, ti se smáli a říkali, že ta reakce se jmenuje "doznání k trestné činnosti". My nejsme od toho, abychom tu trestnou činnost jaksi titulovali trestnou činností, to nepochybně na konci udělá soud, pokud k němu dojde. V každém případě nelze říci, že by se to opravdu týkalo všech zemědělců, to není pravda.

Jan POKORNÝ, moderátor

Ale nelze říci, že se to týká jenom Agrofertu.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Ne, netýká se.

Jan POKORNÝ, moderátor

To je pravda.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Ne, netýká se to jen Agrofertu, ale uznejte, Jene, že ve skutečnosti ne mnoho zemědělců je ve vládě.

Jan POKORNÝ, moderátor

Uznávám. Poslechněme si reportáž, kterou Janek Kroupa na tohle téma natočil.

/Reportáž/

Janek KROUPA, investigativní novinář

Jsem zhruba 500 metrů od malé vesnice Kočí. Právě tady sídlí společnost Oseva Agri Chrudim, která je součástí holdingu Agrofert. Tato společnost má hospodařit na necelých 100 hektarech, u kterých stát nezná majitele, stejně jako ostatní. Zkusím zjistit, jestli tady ještě někdo pracuje, jsou 3 hodiny za chvilku. Haló? Dobrý den.

Ing. František KOŠŤÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

Dobrý den.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Já se jmenuju Janek Kroupa a jsem z Českýho rozhlasu.

Ing. František KOŠŤÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

Jasně.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Zjistili jsme, že hospodaříte na 97 a kousek hektarech, u kterých stát nezná majitele, respektive není schopen ho identifikovat.

Ing. František KOŠŤÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

To bych řekl, že je, že to, že to bude daleko míň, ale budiž jako. Nevím, jo.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Vysvětluje inženýr František Košťál ze společnosti Oseva Agri Chrudim. On je odpovědný za evidenci půdy a dotace. Radiožurnál oslovil řadu právníků a specialistů na dotace, aby posoudili, co vlastně neoprávněné hospodaření znamená. Jedním z nich je i advokát Václav Vlk.

Václav VLK, advokát

Každopádně by to bylo podle mého názoru neoprávněné užívání cizí věci a s tím způsobený zisk, na který pamatuje i dneska nový zákon, jak trestní, tak nový občanský zákoník, protože já prostě hospodařím na cizím majetku a vím to, že hospodařím na cizím majetku. A ty peníze jsou někoho cizího, anebo jsou státu, když ten cizí není.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Když na to ještě čerpám dotaci, tak se dopouštím čeho?

Václav VLK, advokát

Když na to čerpám dotaci, tak je to dotační podvod. To je prostě naprosto jednoznačné, buď běžný, prostý podvod na úkor toho vlastníka pozemku, anebo dotační podvod na úkor státu, respektive Evropské unie, protože to je přímo trestný čin proti Evropské unii.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Ta moje základní otázka je, na základě jakého právního důvodu vy na těch pozemcích hospodaříte a čerpáte na ně dotace?

Ing. František KOŠTÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

Jasně, to může bejt, ale nemusí bejt, že jo. Ne vždy, ne vždy na to čerpáme asi dotace. No, tak nic, do toho se nebudeme teďka pouštět, jasně. Já vám to, já vám teďka nezodpovím, že jo, já bych to, musím, musíme to nějakým způsobem rozebrat. Jednak 97 hektarů, což se mi zdá hodně.

Janek KROUPA, investigativní novinář

My máme ty pozemky identifikovaný, my jsme si, my jsme schopní je dokonce jako definovat.

Ing. František KOŠTÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

Jasně, o to míň, že jo. Takže my to samozřejmě nějak samozřejmě jsme schopni ...

Janek KROUPA, investigativní novinář

My jsme schopný to definovat.

Ing. František KOŠTÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

... nějak dohledat, no. Já to, já tohle ...

Janek KROUPA, investigativní novinář

A problemicky.

Ing. František KOŠTÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

Já to, já to, já to, jasně, беру, tak teď to vememe obráceně, jako když to, když skutečně nebudeme užívat, tak jak to bude v krajině vypadat, otázka druhá, jako jak se to potom tomu státu vrátí.

Janek KROUPA, investigativní novinář

V zásadě pro nás je jako klíčový, jestli byste uměli teda jako vysvětlit tenhle ten princip, jak, jak to máte vyřešený i právně?

Ing. František KOŠTÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

My samozřejmě v evidenci, v evidenci mám lidi, co si budeme říkat, ano, jsou a máme je, ale 97 hektarů se mi zdá ...

Janek KROUPA, investigativní novinář

A jak to, jak to, jak to s nimi máte vyřešený u těch, o kterých víte teda?

Ing. František KOŠTÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

Jako mám, máme to vyřešený úplně jednoznačně. Evidujeme, na kterých hospodaříme a řeknu, máme nějaký, nějaký účet, na kterej odkládáme, na který odkládáme jakoby pachtovný, že jo. Jak může mít, prostě ti, ti lidi, stejně jako je nedohledá stát, ani my nejsme je schopní dohledat.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Aha. S vysvětlením Františka Košťála z firmy Oseva Agri, která patří do holdingu Agrofert, ale nesouhlasí ani právník Petr Toman. Ve chvíli, kdy já tady mám vlastně jaksi argumentaci, že je pravdou, že ta společnost užívá pozemky, u kterých nezná majitele, ale že ty peníze z toho, z toho užívání odvádí na nějaký speciální účet, který si vede a pak z něj třeba někdy v budoucnu vyplatí. Je to argumentace, která je jaksi oprávněná?

Petr TOMAN, právník

Nespátřuju žádnou oprávněnost na této argumentaci. Naopak já to spatřuju jako doznání k té trestné činnosti, jako vědomí o tom, že porušuju zákon, vědomí, dokonce přímý úmysl, že užívám cizí věc a vědomí o tom, že ji užívám neoprávněně.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Holding Agrofert jako celek reagoval jen písemně. Podle mluvčího Jana Pavlu se majetkové vztahy snaží narovnat. Peníze za nájemné k pozemkům, jež nevlastní, prý ukládají na speciální účty. Uvědomují si, že skutečně nemají takzvaný právní důvod k užívání. Podle něj to ale nebrání obhospodařování půdy a čerpání dotací. Problém se prý týká i dalších. Společnost Agrofert dohromady hospodaří na více než 1 700 hektarech půdy, u kterých není jasný vlastník. Pro představu jde o území celé Prahy 1, 2, a 3, a k tomu ještě farmy Čapí hnízdo se všemi jejími pozemky.

/Konec reportáže/

Jan POKORNÝ, moderátor

U mikrofonu Dvaceti minut Radiožurnálu je stále investigativní reportér Janek Kroupa. Janku, je to prokazatelně neoprávněné hospodaření to, o čem mluvíme?

Janek KROUPA, investigativní novinář

Z pohledu právníků ano. Nemáte-li právní důvod na těch pozemcích být, nemáte tam co dělat a nemáte právo na tom ani hospodařit ani z toho mít zisk, notabene na tom nemáte, na to nemáte právo brát dotace.

Jan POKORNÝ, moderátor

Nemůže se stát, že na těch pozemcích někdo, ano, neoprávněně podle práva, hospodaří ale omylem anebo v dobré víře? a

Janek KROUPA, investigativní novinář

To se stát samozřejmě může a my jsme očekávali tuhle tu, tuto reakci, a proto jsme objížďeli firmy Agrofertu a ptali jsme se, jestli o tom, o tom stavu vědí a zároveň, zároveň, jestli se ho snaží nějakým způsobem napravit, respektive jestli mají třeba nějaké skryté historické právní důvody, smlouvy, pachtovní smlouvy, nájemní smlouvy. Jenom pro upřesnění, ta pachtovní smlouva je obdoba nájemní smlouvy, ale je to jaksi jako relikv ze středověku, kdy se vlastně pronajímaly celé, celé farmy a dávaly se vlastně k užívání, čili to je jakoby užívací titul k té, k té půdě. Ale jejich reakce nebyla taková, oni neříkali: "Jejda, my tady máme nepořádek, to jste hodní, že jste nás upozornili," byť to říct mohli. Oni totiž mají oddělení na evidenci půdy a to oddělení evidence půdy velmi přesně ví, jakou půdu mají. A to, že to vědí a argumentují tím, že mají jakýsi účet někde, na který odvádějí jakési virtuální nájemné tak, aby se, aby se posléze mohli vypořádat s těmi lidmi, kteří by se potencionálně do budoucna mohli přihlásit, tak je vlastně samo o sobě důkazem, že, že ten stav znají a vědí, vědí o něm velmi dobře.

Jan POKORNÝ, moderátor

A ten argument, že přeci jenom, pragmaticky viděno, je lepší, když na té půdě aspoň někdo hospodaří, než aby ležela ladem?

Janek KROUPA, investigativní novinář

Ano, to je argument velmi dobrý. Naposledy si pamatuji, že ho použili squatteři na vile Ladronka, kteří dokonce říkali, že tu Ladronku používají pro lidi. Pak je vyvedla policie, přestože někteří z nich se vážali ke komínu.

Jan POKORNÝ, moderátor

Jaká je reakce na tohle zjištění u příslušných orgánů? Kde jsme se ještě ptali?

Janek KROUPA, investigativní novinář

My jsme se ptali všude. Ptali jsme se na ministerstvu zemědělství, ptali jsme se na SZIFu, což je fond, který přerozděluje dotace. Pro nás poměrně překvapivé bylo, že ty státní orgány o tom

vlastně nevěděly. Oni neznali databázi, kterou zveřejnil jejich příbuzenský úřad, který je tedy mimochodem pod ministerstvem, které dlouho spravoval Andrej Babiš. To je ten Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových. Tuto databázi oni neznali. Čili v tuto chvíli oni jsou v procesu právních analýz a řeší, řeší, co s tou situací budou dělat.

Jan POKORNÝ, moderátor

Jaké je to nejpravděpodobnější řešení?

Janek KROUPA, investigativní novinář

No, nejjednodušší je požádat u těch sporných pozemků lidi, kteří ty pozemky užívají, aby doložili právní důvody, a pokud ten právní důvod nemají, tak je prostě vyškrtnout, což je něco, co se vlastně děje. Už jsme narazili na situaci, kdy, kdy jsme říkali, že není pravdou, že každý zemědělec má ten problém. Totiž základní potí... , základní potíží celého tohoto příběhu je, že v roce 2004, kdy vznikla ta databáze LPISu, to je té půdy, na které, na které zemědělci hospodaří, tak stát tu registraci udělal velmi živelným způsobem a v zásadě uvěřil všem zemědělcům, že to, kde jezdí traktorem, je také jejich. Čili ...

Jan POKORNÝ, moderátor

Tedy téměř všem zemědělcům.

Janek KROUPA, investigativní novinář

No, on, on vlastně to zapsal podle toho, co si ti zemědělci vlastně nahlásili, aniž by to jakkoli dál dohledával. A věřil v samoočistnou, v samoočistný talent tohoto registru, kdy ta samoočišťující schopnost tam skutečně existuje, protože já zjistím, že vy mi jezdíte traktorem na půdě, oznámím to, LPIS si nechá od nás obou předložit, nebo dneska SZIF, to je ten fond, který rozhoduje o registraci a spravuje ten LPIS a rozhoduje o dotacích, tak rozhodne, kdo z nás má právní titul a tomu to nechá zapsáno. Od roku 2009 se změnil systém zápisu do LPISu a dneska už žádnému zemědělci pozemek, ke kterému nemá právní důvod, nikdo nezapíše. Takže z toho vyplývá, že lidé, kteří začali podnikat po roce 2009 v zemědělství, nemohou mít tenhle ten problém, protože by ty pozemky zapsány mít nemohli. Pak existují další, kteří jsou slušní, a když jim něco nepatří, tak tam prostě s traktorem nejezdí.

Jan POKORNÝ, moderátor

Jak se může stát, nebo jak se mohlo stát, že na půdu, která tomu vlastníkovu nepatří, dostane dotaci? Tam je další chyba v tom systému?

Janek KROUPA, investigativní novinář

No, ten systém totiž sám o sobě k vám jako k žadateli přistupuje s důvěrou. Je to stejné jako u kotlíkových dotací. Vy přijdete na úřad a řeknete "já mám takový plynový kotel a chci na něj

dotaci" a ten stát vám ho dá, a když vás práskne soused, tak teprve v té chvíli ten stát do toho vstupuje s nějakou kontrolou. Tady v tomto případě, což je vlastně mimochodem přístup, který je asi zásadně správně. Tady v tomto případě je vlastně rozhodující to, co máte zapsáno v tom LPISu. A když vás nikdo nepráskne, no, tak ten stát nemá důvod vám vlastně a priori nevěřit. Potíž, který, který, kterou s tím máme my v tuto chvíli, je, že nejsme schopni přesně dopočítat, o kolik peněz, o jaké množství dotací se jedná. A teď se bavíme skutečně jen o dotacích, nikoli o zisku, který vy na těch pozemcích, nebo který, který ti zemědělci na těch pozemcích mají. My jsme mluvili s lidmi, kteří se dotacemi zabývají. Problém je, že na jeden hektar vy můžete čerpat dotace od 7 tisíc korun až po 25 tisíc korun a nikdo jinej než stát a Agrofert neví, na které hektary jak velkou část dotace dostali. Ten stát to dokonce nevede směrem k jednomu hektaru, ale k subjektu jako takovému. Čili my jsme byli schopni ověřit, že na ty sporné pozemky Agrofert skutečně dotace čerpá, ale kolik přesně, my dopočítat nejsme schopni. Přesto jsme si udělali takový jakoby pomocný, pomocnou kalkulaci, kdy jsme vzali jenom ty úplně nejzákladnější dotační tituly a vyšlo nám to v tom nejnižším čísle, se kterým jsme pracovali, nám to vyšlo na zhruba 10 milionů ročně. Čili ten rozptyl může být od těchhle těch zhruba 10 milionů až po nějakých 100 milionů v případě, že by čerpali tu nej..., ty nejvyšší sazby.

Jan POKORNÝ, moderátor

V jedné z reportáží, kterou váš tým na tohle téma připravil, říká, tuším, že je to advokát Vlk, že už v historii jsou známy judikáty, které se zabývají touhle problematikou. To je tedy stejná písnička jako ta, kterou řešíme teď?

Janek KROUPA, investigativní novinář

Do značné míry ano. My jsme jeden z těch judikátů zkoumali podrobněji a tam skutečně je člověk dosouzen, tuším, dostal pět let za to, že uvedl nepravdivé údaje, že, že mu nepatřily pozemky, o kterých tvrdil, že mu patří a čerpal na ně dotace. Čili, ano, za tohle to lidé odsouzeni jsou. Do jaké míry to bude trestáno i v tomto případě, my nevíme, nicméně ti právníci se vlastně shodují, že ten, kdo tohle má rozhodnout, je policie a soud, že před soud to nepochybně patří. Jaký trest a komu, je druhá věc, protože tady vlastně velmi pravděpodobně by policie mohla uplatňovat i odpovědnost právnických osob, včetně všech osob v managementu.

Jan POKORNÝ, moderátor

To mluvíte o Agrofertu. Ale jestliže připouštíme, že se ...

Janek KROUPA, investigativní novinář

Všech. Ano.

Jan POKORNÝ, moderátor

... to týká řady dalších zemědělců, tak vy si dovedete představit, že by takový nástroj byl použitý v praxi?

Janek KROUPA, investigativní novinář

Že by pozavírali třetinu zemědělců? Ano, to si představit dovedu.

Jan POKORNÝ, moderátor

Říká Janek Kroupa, host dnešních Dvacet minut Radiožurnálu. Na závěr otázka, kterou nám během dneška kladou posluchači. Když se to týká i dalších zemědělců, proč jsme se zaměřili zrovna na Agrofert?

Janek KROUPA, investigativní novinář

Má to důvody dva. První důvod je, protože Agrofert je prostě největší. A za druhý, ne každý zemědělec má svého šéfa ve vládě. A my jsme specificky prověřovali období nebo zejména období mezi lety 2014 až 2016, což je období, kdy Andrej Babiš byl majitelem Agrofertu a zároveň byl místopředsedou vlády a ministrem financí.

Jan POKORNÝ, moderátor

Jaké investigativní kroky, které alespoň můžete naznačit, chystáte dál?

Janek KROUPA, investigativní novinář

Budeme v tom pokračovat zítra, protože, pokud vím, tak už v tuto chvíli se připravují nějaké reakce zmíněných orgánů, zejména zřejmě na straně ministerstva zemědělství. Ale jak daleko půjdou, uvidíme, uvidíme během dne.

Jan POKORNÝ, moderátor

Hostem Dvaceti minut Radiožurnálu byl investigativní reportér Janek Kroupa. Děkuju. Na shledanou.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Pěkný den.

Holding Agrofert zřejmě neoprávněně hospodaří na víc jak 1700 hektarech půdy

28.11.2017 ČRo Radiožurnál str. 01 07:00 Zprávy

Jana PETROVÁ, moderátorka

Holding Agrofert, který předseda hnutí ANO Andrej Babiš vložil do svěřenských fondů, zřejmě

neoprávněně hospodaří na víc jak 1700 hektarech půdy. Jde o pozemky, které nemají jasného majitele. Společnost je tedy nevlastní a ani je nemá v nájmu. Navíc na většinu půdy čerpá dotace od Evropské unie. Problém se týká nejen dneška, ale taky doby, kdy byl Andrej Babiš místopředsedou vlády, ministrem financí a zároveň majitelem Agrofertu. Podle advokáta Václava Vlka by mohlo jít i o dotační podvod.

Václav VLK, advokát

Dá se to pojmenovat. Z hlediska soukromého práva je to bezdůvodného obohacení, takový v uvozovkách squatting, prostě vlezl jsem někomu do bytu a užívám z toho plody, беру z toho nájemné. Z hlediska trestního práva je to buď přímo podvod, anebo dotační podvod, když to řeknu velmi zjednodušeně. Ostatně máme, pokud vím, dva nebo tři rozsudky, které říkají ano, to je trestný čin na úkor Evropské unie, je to neoprávněně čerpání dotací.

Jana PETROVÁ, moderátorka

Mluvčí Agrofertu Jan Pavlů říká, že na půdě neznámých vlastníků firma hospodařit může a majitele se snaží aktivně dohledávat. V případě, že je najde, nájem zpětně doplatí. Další podrobnosti najdete na serveru iRozhlas.cz.

Kauza Agrofert. „Z pohledu právníků jde o prokazatelně neoprávněné hospodaření,“ říká Janek Kroupa

28.11.2017 ČRo - radiozurnal.cz str. 00 Dvacet minut

Jan Pokorný, Prokop Havel

Holding Agrofert podle nashromážděných důkazů neoprávněně hospodaří na více než 1 700 hektarech půdy. To je základní zjištění, s nímž přichází Janek Kroupa a tým investigativních reportérů Radiožurnálu. Jak přišli k takovému číslu? A jaké může mít kauza dopady?

Dvacítka Janka Kroupy, „Propojili jsme několik existujících databází, vyšli jsme z údajů, které zveřejnil Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, kde zveřejnili pozemky, u kterých není známý majitel,“ přibližuje reportér Janek Kroupa. Tyto pozemky pak prolnuli s registrem půdy, na které hospodaří zemědělci. Právě tento registr je rozhodující pro udělování dotací. „To celé jsme promítli do katastru,“ přibližuje. Společnost Agrofert zřejmě neoprávněně hospodaří na přibližně na sedmnáctistech hektarech půdy. Jsou to pozemky, které nemají jasného majitele. Společnostem tedy nepatří a ani je nemají v nájmu. Přesto však na většinu půdy pobírají dotace od EU. Jako další filtr pak ořízli pozemky, které mohou být chybou v měření nebo důsledkem zvorání mezi nebo cest. „Vyšlo nám číslo 1 740. Je to číslo, které ale nepochybně nemůže být konečné,“ dodává Kroupa. Dodává také, že z pohledu právníků jde o prokazatelně neoprávněné hospodaření – nemáte-li právo na pozemcích být, nemáte tam co dělat, nemáte právo tam hospodařit, mít zisk ani brát dotace. Překvapivé na celé věci bylo, že státní orgány o tom nevěděly, neznaly databázi, kterou zveřejnil jejich příbuzenský úřad.

„V tuto chvíli jsou v procesu právních analýz a řeší, co se situací dělat,“ říká. Na stopě pozemkům, kde načerno hospodaří Agrofert. 'Dělají to všichni,' brání se šéf jedné z firem holdingu

URL http://www.rozhlas.cz/_zprava/1772019

Sousoší Géniů opět na Národním muzeu

28.11.2017 ČRo Plus str. 05 21:10 Den v 60 minutach

Lucie VOPÁLENSKÁ, moderátorka

Z historické budovy Národního muzea na pražském Václavském náměstí opět shlíží sousoší Géniů. Originál byl kvůli svému stavu před 9 lety přesunut do interiéru muzea. Dnes restaurátoři umístili na stejné místo kopii, jejímž autorem je sochař Petr Váňa. Při osazování 3,5tunového sousoší byl i redaktor Martin Hrnčíř.

/Ukázka/

Jan KAZÁR, koordinátor jeřábu

Já až dostanu povel od kluků, který to tam budou usazovat, to půjde pomalinku nahoru, natočíme se na místo, kam budeme ukládat.

Martin HRNČÍŘ, redaktor

Dodává koordinátor jeřábu Honza Kazár.
Je vcelku větrno, není to problém?

Jan KAZÁR, koordinátor jeřábu

No, je to problém, no. Právě proto jsem nervózní z toho, že tady tak dlouho čekáme, no. Takže bych potřeboval co nejdříve, aby to stálo na místě. To je vlastně poslední socha, co dáváme.

osoba

Já ji zvednu až k ramenu a pojedu, jenom abych ji spustil dolů, abych se nemusel votáčet doprava, doleva, protože už takhle když tam budou problémy.

Martin HRNČÍŘ, redaktor

Jeřáb zvedá sousoší Géniů právě nahoru. My se vydáváme na střechu Národního muzea, kde se se sousoším opět potkáme.

/Ukázka/

Martin HRNČÍŘ, redaktor

Sochař Petr Váňa kontroluje podstavec umístěný na průčelí Národního muzea a upřesňuje, proč originál nahradila kopie.

Petr VÁŇA, sochař

My jsme ji sundávali vlastně, protože ta socha byla narušena, začaly z ní odpadávat kusy, začaly z ní vlastně odpadávat ruce a část té sochy byla betonová, protože byla v roce 68 postřílena ruskými vojsky, takže byla ustřelena pravá hlava Géniů, kterou v sedmdesátých letech domodelovali potom restaurátoři z betonu. Byla ustřelena část nohy, takže ta vlastně taky se potom domodelovávala. Originál byl sundán, my jsme ho sundávali, tenkrát nebyl jeřáb tady, nebylo možno mít takovej krásnej jeřáb jako dneska, tak jsme to sundávali ručně po lešení s tím, že se tady tenkrát udělala velická vlastně rampa z lešení a my jsme to kladkostrojema postupně spouštěli dolů. Pak ta socha se odvezla na nádvoří Národního muzea, kde se dělal průzkum, kde se postupně zjistilo, v jakým je stavu. A bylo rozhodnuto, že se udělá kopie, že už nemůže přijít zpátky.

Martin HRNČÍŘ, redaktor

Můžu se jenom zeptat, co teďka přesně připravujete?

osoba

Připravujeme podložky olověný, který už tam zůstanou. To olovo má tu vlastnost vlastně, že to po něm nikdy nepopojede a tou vahou se to zamáčkne a zdilatuje se ta socha sama. Je to technologie stará jako samo sochařství. Takže neděláme nic nového, děláme technologii, která se používala vždycky. A to olovo tam vlastně už potom zůstane a na závěr tu sochu potom ospárujeme.

osoba

Musíme počkat chvílku, jo. Nemůže odbrzdit teď.

/Ukázka/

osoba

Ta kopie se seká tím způsobem, že tam zaměříte tři hlavní body, na to se dá, vlastně upevní tečkovací kříž a na tom kříži je jehla. Je to jehla na kloubech, kdy si můžete naměřit jakýkoli bod té sochy toho originálu a pak celej vlastně ten kříž dáte na ten kámen a tou jehlou zjistíte pozici toho bodu, který jste naměřili na tom originálu. Takže vlastně ta kopie je, dalo by se říct, na milimetr přesná. A my jsme to vlastně vysekali z tvrdého pískovce, kterej by mě určitě měl

prežít. Já jsem panu řediteli Národního muzea slíbil, dělal jsem si tak trochu legraci ale, že mu na to dávám 300 let záruku.

Martin HRNČÍŘ, redaktor

Částečně se budova Národního muzea otevře veřejnosti příští rok v říjnu. Dokončovací práce pak skončí v únoru roku 2019. Martin Hrnčíř, Český rozhlas.

Lucie VOPÁLENSKÁ, moderátorka

Z dnešní večerní publicistiky je to vše. U mikrofonu Plusu byla Lucie Vopálenská. Do desáté přebíráme Dvacet minut Radiožurnálu. Jan Pokorný si pozval reportéra Janka Kroupu a proberou jeho zjištění o hospodaření společnosti Agrofert.

Hospodaření zemědělců na cizí půdě

29.11.2017 ČRo Radiožurnál str. 01 18:10 Ozvěny dne – publicistika

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Vláda premiéra Bohuslava Sobotky sice schválila demisi, ale ministr zemědělství Marian Jurečka z KDU-ČSL ještě stačil zahájit zřejmě poslední významnou misi v úřadu. Požádal Státní zemědělský a intervenční fond, aby prověřil, kolik zemědělců neoprávněně hospodaří na cizí půdě. V případě nejasností budou muset farmáři doložit, že mají právo půdu užívat, jinak na peníze nebudou mít nárok. Ministerstvo tak reagovalo na zjištění Radiožurnálu, že společnost Agrofert hospodaří na více než 1700 hektarech půdy, které patří někomu jinému. Před vysláním jsem oslovil Mariana Jurečku, přes ne příliš kvalitní telefonní linku, a zeptal se ho, jestli o tomto problému věděl dřív.

Marian JUREČKA, ministr zemědělství v demisi /KDU-ČSL/

Já jako člověk, který v zemědělství jsem podnikal, tak se přiznám, když jsem zakresloval já osobně pozemky do ELPIS a žádal na ně v rámci hmotné žádosti, tak by mě nenapadlo žádat na pozemcích, ke kterým nemám buďto nájemní smlouvu nebo nejsem schopen doložit právní dobu užívání, to znamená, nejsem vlastníkem například toho pozemku. To, že to některé podniky dělají, se přiznám, mě překvapilo, ale samozřejmě tady je ještě jeden problém, tedy zjištění pana novináře Kroupy, kde musí do detailu odhalovat, a to sice to, že zemědělci mezi s sebou, aby netříštili úplně tu pozemkovou údržbu, tak si občas vyměňují ty pozemky a neodpovídá to, kde hospodaří, přesně katastrální mapě a číslu parcely, kterou mají pronajmutou, to znamená, mají ty pozemky někde /nesrozumitelné/ a vyměněné. A to je potřeba odlišit v tom, kde je takovýto princip, a to znamená, ten žadatel má nájemní smlouvu nebo mu ten pozemek patří, ale na té výměře hospodaří, na jiném místě toho katastru.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Mimochodem, kolegové zjistili tyto informace od Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, ale na Státním zemědělském a intervenčním fondu informace z toho příbuzenského úřadu neznali, nevěděli o nich, není to zásadní chyba, neznamena to, že vlastně udělují dotace a přitom není přesně známo komu?

Marian JUREČKA, ministr zemědělství v demisi /KDU-ČSL/

Pozor, my udělujeme dotace a je jasné, přesně známé komu, protože je tady žadatel, který podává /nesrozumitelné/ žádost a ten žadatel je zodpovědný za to, jestli ta data, která uvádí v žádosti, se zakládají na pravdě a i ten žadatel je zodpovědný za to, aby byl schopen doložit ten správný důvod užívání, to je zodpovědnost žadatele.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

No, a neměl by si to ale Státní zemědělský a intervenční fond přece jenom aspoň namátkově prověřovat?

Marian JUREČKA, ministr zemědělství v demisi /KDU-ČSL/

Já jsem již před 7 týdny, když jsem na to byl upozorněn panem Kroupou, zadal úkoly, abychom začali pracovat jednak na tom, abychom měli jednoznačné právní stanovisko, protože ty výklady právníků se ne úplně zcela shodují a také, abychom si vyžádali databáze pozemků, nejenom od ÚZSVM, ale také od českého katastrálního úřadu, případně od Státního pozemkového úřadu, kde se může ukazovat, že je tady pozemek, který nemusí mít doložitelného vlastníka a budeme chtít se zemědělci jednat, aby nám zemědělci prokázali, jaký právní důvod užívání těch pozemků oni mají.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A neměli jste se o to zajímat dřív, protože ty zprávy na Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, tak ty byly známé už dávno, čili, není teď pozdě, až teprve po nějakém upozornění novinářů?

Marian JUREČKA, ministr zemědělství v demisi /KDU-ČSL/

Já musím říct, že tady pořád se také dotýkáme toho, že není tady jednotný právní výklad. A ze strany nás, jako ministerstva a Státního zemědělského intervenčního fondu je klíčové to, že za ta data v té žádosti zodpovídá zemědělec.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

No, a jak vy vlastně, i když není jednoznačný právní výklad, jak vy osobně kvalifikujete ty případy, když hospodaří zemědělci na pozemcích s nejasným vlastníkem. Třeba právník Václav Vlk

to přirovnává ke squattingu a mluví o bezdůvodném obohacení a v souvislosti s pobíráním dotací je to podle něj trestný čin na úkor Evropské unie, tedy neoprávněné čerpání dotací.

Marian JUREČKA, ministr zemědělství v demisi /KDU-ČSL/

Já si myslím, že tady nelze tak úplně jednoduše paušalizovat ty případy, je potřeba posuzovat poměry individuálně, protože někde mohl být nějaký právní důvod k užívání, který vznikl v minulosti, například podnik, který původně ten právní rok užívání měl, byl například koupěn, teď je tady nová osoba, teď je otázka, jestli ten vztah nájemní přešel na tu osobu a tak dále, když ono paušálně dneska na to odpovědět úplně nelze, a pak znovu říkám, v mnoha případech to zase bude potřeba /nesrozumitelné/ pohledem těch takzvaných pozemků v zahradním užívání, to znamená to, co na první pohled se může zdát z hlediska katastru a z hlediska ELPIS jako rozpor, tady nakonec zemědělec může doložit, že ten rozpor tam není a že on to má v pořádku.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

No, a jaký by měl být tedy celkově výsledek toho, co vy jste zahájil tu akci, tedy toho prověřování, kolik zemědělců hospodaří na půdě, která není jejich, kam by to všechno mělo dospět?

Marian JUREČKA, ministr zemědělství v demisi /KDU-ČSL/

Mělo by to dospět k tomu, aby ten stav se uvedl do, řekněme, roviny, kdy bude ten zemědělec schopen deklarovat, že opravdu ten právní rok užívání je nám schopen doložit a pak samozřejmě musí platit, že i na straně státu se musíme podívat na určitou změnu legislativy do budoucna, protože /nesrozumitelné/, pokud se nám táhnou například dědická řízení poměrně dlouho nebo máme i v minulosti majetek, ke kterému se nikdo nehlásí, tak tady prostě by měla legislativa určité toto právní vakuum vyřešit tak, aby ten zemědělec mohl třeba vůči tomu státu jednat a mohl mít nějaký nájemní /nesrozumitelné/ a nečekat na to, až uplyne 10letá lhůta a tudíž v ten okamžik vlastně ten pozemek by nemusel ani nikdo obhospodařovat, což také není úplně zcela v pořádku.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Vy jste pro média předeslal, že pokud zemědělci nedoloží, že mají právo půdu užívat, tak nebudou mít nárok na peníze, čili to chápu tak, že se jim zastaví přísun dotací na tyto pozemky, ale budou je muset vrátit i zpětně za celou dobu užívání.

Marian JUREČKA, ministr zemědělství v demisi /KDU-ČSL/

Já vám na to dneska neumím odpovědět, protože my se opravdu musíme podívat na právní výklad, tady samozřejmě bude potřeba posoudit vícero zákonů, takže v tento okamžik vám na to neumím dát jednoznačnou odpověď.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

No, a na kolik můžete ten svůj závazek garantovat, když vlastně vaše vláda dnes schválila demisi?

Marian JUREČKA, ministr zemědělství v demisi /KDU-ČSL/

Já ten svůj závazek schopen garantovat po ty dny, dokud jsem na resortu, tak ty kroky budou činit, to, jakým způsobem se v tom bude pokračovat, bude zodpovědnost mého nástupce.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Ministr zemědělství v demisi Marian Jurečka z KDU-ČSL. My jsme zvali do tohoto pořadu i zástupce vedení Agrární komory, ale nikdo z nich si nenašel čas. Ve studiu vítám agrárního analytika Petra Havla. Dobrý den.

Petr HAVEL, agrární analytik

Dobrý večer.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Dá se ministrowi věřit, že o problému s hospodařením na cizích pozemcích doposud aspoň v tomhle rozsahu nevěděl?

Petr HAVEL, agrární analytik

No, ty informace o tom, že v České republice, jak vlastně i Agrární komora řekla ve svém stanovisku, existují desítky tisíc hektarů, jsou to samozřejmě procenta, ale není to úplně malá plocha, takže jsou takové pozemky, které nemají identifikovatelného vlastníka nebo jsou tam problémy, tak ty známé jsou. Samozřejmě v horizontu těch milionů hektarů je to marginálie a musím říct, že ministr zemědělství asi nemusí vědět úplně o všem, pakliže se to neukáže jako problém. Ale ty informace známé jsou a dlouhodobě.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Ale neměli si tedy například úředníci Státního zemědělského a intervenčního fondu lépe prověřovat, na co dávají dotace nebo souhlasíte s tvrzením pana ministra, že odpovědnost má jedině ten, kdo o tu podporu žádá?

Petr HAVEL, agrární analytik

No, tak obojí je pravda. Samozřejmě je to tak, že odpovědnost má ten, kdo o tu podporu žádá a ten taky čestným prohlášením a tak dále, dokládá oprávněnost k tomu, aby prostě tu dotaci získal, čili v tomto směru je to pravda, a ten Státní zemědělský intervenční fond jakoby věří těm

žadatelům o dotace. Na druhou stranu samozřejmě je správné, aby zejména, když dostane nějaké impulsy, že někde není něco v pořádku, aby to prověřoval, Státní zemědělský fond ale kontroluje spoustu věcí, administruje prakticky veškeré evropské dotace, je otázka, jestli na to má kapacity, ale měl by mít, takže je to takové sporné. Jak říkám, obojí je pravda.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

No, a o té praxi, kterou Radiožurnál popsal, dá se o tom mluvit jako o dotačním podvodu?

Petr HAVEL, agrární analytik

To je další věc, která je docela sporná, pan ministr zmínil, že tady je určité právní vakuum, a mimochodem, to právní vakuum je asi ještě o něco širší, než je tento případ, nebo než jsou tyto případy, protože tady se sice hovořilo o společnosti Agrofert, ale, ale je zcela nepochybné a jasné, že nejen tato společnost, ale jiní zemědělci hospodaří na neidentifikovatelných a neidentifikovaných pozemcích, to je jedna věc. Druhá věc je, v řadě případů tady máme soudní spory, restituční spory, již zmíněná dědická řízení a podobně, také jsou tady majetky, o které se nikdo nestará, potřeba, lidé, kteří emigrovali z České republiky, čili je to poměrně rozsáhlý problém z hlediska množství variant, ne tak z hlediska objemu půdy, bylo by potřeba to určitě řešit.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

No, a nedá se tedy brát vyloženě jako squatting, to obsazení cizího majetku, i když z toho třeba ti hospodáři měli zisk?

Petr HAVEL, agrární analytik

No, jak jsem říkal, je to sporné, protože na jednu stranu vlastník má povinnost starat se o svůj majetek, a to má svůj dobrý důvod, pakliže se týká zemědělské půdy, protože pakliže se o tu půdu nikdo nestará, tak samozřejmě tam vznikají rizika expanze invazivních organismů, invazivních rostlin, škůdců, hrabošů a já nevím co všechno, a tyto invazivní organismy mohou expandovat na okolní pozemky a způsobovat újmu těm jiným jaksi vlastníkům nebo nájemcům identifikovaných pozemků. Čili, tady je do jisté míry i veřejný zájem a určitá ochrana těch okolních pozemků, aby se i o ten neidentifikovatelný pozemek někdo staral, no, a tak se tedy stará, byť to asi není úplně všechno zcela korektní.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A jenom na závěr, prosím velmi stručně, bude podle vás těžké prověřit, kdo nakládal s půdou neoprávněně, jestli při to porušil zákony?

Petr HAVEL, agrární analytik

No, tak je to samozřejmě obtížné, ale tady se hledá nějaké řešení, já bych jedno nabídnul, když je dlouhodobě neidentifikovatelná půda, vlastník se k ní nehlásí a podobně, tak po nějakém období by měly tyto pozemky třeba přejít do vlastnictví státu, stát má stejně málo půdy, a teprve poté se nějakým způsobem mohou zprivatizovat, je docela nešťastné, když je takhle získají komerční subjekty.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tolik agrární analytik Petr Havel. Díky, že jste přišel do studia. Na shledanou.

Petr HAVEL, agrární analytik

Děkuji, hezký večer všem.

Ministr zemědělství Jurečka vyzval zemědělce k nečerpání dotací na půdu, která jim nepatří

29.11.2017 ČRo Brno str. 04 17:00 Radionoviny

Zdeněk POSPÍCHAL, moderátor

Ministr zemědělství Marian Jurečka z KDU-ČSL vyzval zemědělce, aby nečerpali dotace na půdu, která jim nepatří. Zároveň nařídil prověřit, kolik takových zemědělců je. Reagoval tak na zjištění Českého rozhlasu, že holding Agrofert podle shromážděných důkazů neoprávněně hospodaří na víc než 1700 hektarech půdy.

Ministr zemědělství prověří, kolik zemědělců hospodaří na půdě, která jim nepatří

29.11.2017 ČRo Radiožurnál str. 01 17:00 Zprávy

Jana GULDA, moderátorka

Ministr zemědělství Marian Jurečka z KDU-ČSL prověří, kolik zemědělců hospodaří na půdě, která není jejich. Už o to požádal Státní zemědělství intervenční fond. V případě nejasností budou muset zemědělci doložit, že mají právo půdu užívat, jinak na peníze nebudou mít nárok. Resort tak reagoval na zjištění Radiožurnálu, že holding Agrofert podle shromážděných důkazů neoprávněně hospodaří na víc než 1700 hektarech půdy, které nevlastní. Podle oslovených advokátů jde o trestný čin, to ale odmítá mluvčí Agrofertu Karel Hanzelka.

Karel HANZELKA, mluvčí, Agrofert

V této situaci jsou stovky zemědělců v České republice. My se ohrazujeme proti tomu, aby tato skutečnost byla otáčena jenom proti Agrofertu, na druhou stranu dodáváme - veškerý postup je naprosto v souladu se zákonem, jak, co se týká obdělávání té půdy, tak i čerpání dotací.

Jana GULDA, moderátorka

Podle Agrární komory se problém neoprávněně obdělávaných pozemků týká i řady dalších zemědělců. Může jít o 3 až 5 % všech pozemků, tedy o stovky tisíc hektarů.

Ministr zemědělství vyzývá zemědělce, aby nebrali dotace na pole, která jim nepatří

29.11.2017 ČRo Radiožurnál str. 01 12:00 Zprávy

Jana UTTENDORFSKÁ, moderátorka

Ministr zemědělství Marian Jurečka z KDU-ČSL prověří, kolik zemědělců hospodaří na půdě, která není jejich. Už o to požádal Státní zemědělský intervenční fond. Ministr reagoval na zjištění Radiožurnálu, že holding Agrofert podle shromážděných důkazů hospodaří na více jak sedmnácti stech hektarech půdy, které nevládní. Podle oslovených advokátů jde o trestný čin. To Agrofert odmítá.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Jurečka zemědělce vyzval, aby nečerpali dotace na půdu, která není jejich.

Marian JUREČKA, ministr zemědělství /KDU-ČSL/

Budeme žádat zemědělce, aby ti, kteří mají tyto pozemky ve svých půdních blocích, tak aby prokázali, že mají a jsou schopní doložit to právo užívání.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Předseda Asociace soukromého zemědělství Josef Stehlík říká, že problém se týká hlavně velkých firem. Už méně pak soukromých zemědělců.

Josef STEHLÍK, předseda Asociace soukromého zemědělství

S větší mírou pravděpodobnosti by to měli mít víc v pořádku právě z toho důvodu, že tak jak vznikali, tak si museli nejdřív ty pozemky zkrátka nasmlouvat a pronajmout.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Za zemědělce, kteří pobírají dotace na půdu, která není jejich, se postavila Agrární komora České republiky. Problém se podle ní týká tří až pěti procent všech pozemků.
Markéta Chaloupská a Janek Kroupa, Radiožurnál.

Ministr zemědělství prověří, kolik zemědělců hospodaří na půdě, která není jejich

29.11.2017 ČRo Pardubice str. 04 13:00 Události regionu

Šárka RUSNÁKOVÁ, moderátorka

Ministr zemědělství Marian Jurečka z KDU-ČSL prověří, kolik zemědělců hospodaří na půdě, která není jejich. Už o to požádal Státní zemědělský intervenční fond. Ministr reagoval na zjištění Českého rozhlasu, že holding Agrofert podle shromážděných důkazů hospodaří na více jak 1700 hektarech půdy, které nevlastní. Podle oslovených advokátů jde o trestný čin, to Agrofert odmítá.

Právo platí pro každého, včetně poslanců Babiše i Faltýnka, říká Kateřina Valachová

29.11.2017 ČRo - radiozurnal.cz str. 00 Dvacet minut

Marie Bastlová, Prokop Havel

Mandátový a imunitní výbor začal jednat o vydání Andreje Babiše a Jaroslava Faltýnka z hnutí ANO k trestnímu stíhání. Poslanci si předvolali vyšetřujícího detektiva a chtějí nahlédnout do spisu. Je v žádosti o vydání dostatek důkazů svědčící o vině obou poslanců? Nejenom na to odpovídala poslankyně a místopředsedkyně mandátového a imunitního výboru Kateřina Valachová z ČSSD.

Poslechněte si celý rozhovor

„Nejsme tady od toho, abychom říkali, že je někdo vinen nebo nevinen, ale z mého pohledu je žádost pečlivě zpracovaná, je podložena odkazy na řadu listinných důkazů,“ říká Valachová s tím, že mandátový a imunitní výbor bude chtít mít možnost nahlédnout do celého spisu. Nej důležitější změnou proti té předchozí žádosti o vydání je podle ní ten, že výbor chce trvat na tom, aby celý spis policie zpřístupnila přímo poslancům a poslankyním mandátního a imunitního výboru v Poslanecké sněmovně. „Je to z toho důvodu, aby každý z poslanců a poslankyň se mohl bez jakýchkoliv zábran či limitů seznámit s dokumentací,“ dodává. Předpokládá také, že policie i státní zástupce budou postupovat stejně jako při té předchozí žádosti, tedy co nejrychleji. Chtěla bych přesvědčit jako zpravodajka veřejnost o tom, že mandátový a imunitní výbor bude postupovat co nejpečlivěji, co nejrychleji, co nejtransparentněji a že právo platí pro každého, včetně obou poslanců. Kateřina Valachová „Ze strany mandátního a imunitního výboru nejde o žádné pokusy o oddalování té věci, zákon platí pro každého poslance a občana

stejně,“ vyzdvihuje. Nechce také odhadovat, zda výbor doporučí oba poslance vydat, z hlediska jednání výboru ale cítí dvě pozice – část poslanců a poslankyň si přejí velmi pečlivě se seznámit se všemi podklady, další část poslanců, kteří například měli šanci se s podklady seznámit v minulém volebním období, si přejí co nejrychlejší projednání. Kauza Agrofert: Z pohledu právníků jde o prokazatelně neoprávněné hospodaření, říká Janek Kroupa

URL http://www.rozhlas.cz/_zprava/1772127

Agrofert neoprávněně hospodaří na 1700 hektarech půdy. Nemají majitele, přesto na ně holding pobírá dotace.

iRozhlas.cz EXKLUZIVNĚ Praha 6:00 28.11.2017

https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/agrofert-dotace-holding-zemedelstvi-puda_1711280600_jra

Holding Agrofert, který předseda hnutí ANO Andrej Babiš vložil do svěrenských fondů, podle nashromážděných důkazů neoprávněně hospodaří na více než 1700 hektarech půdy. To je pro představu více než 2300 fotbalových hřišť. Jde o pozemky, které nemají jasného majitele. Společnostem tedy nepatří a ani je nemají v nájmu. Přesto však na většinu půdy pobírají dotace od Evropské unie.

Problém se týká i doby, kdy byl Andrej Babiš nejen majitelem Agroferty, ale také ministrem financí a místopředsedou vlády.

Podle oslovených právníků jde o trestný čin. Rozlohu pozemků spočítali datoví žurnalisté Českého rozhlasu z veřejně dostupných databází.

„Chyba je v celkovém systému, to měly řešit vlády předtím, to je bordel, tady se 27 let nic nedělalo. Náš šéf tam je až teďka,“ brání takový systém předseda představenstva ZAS Podchotucí Martin Wiehl. Jde o firmu z holdingu Agrofert, která stejně jako další společnosti koncernu hospodaří na půdě, která jí nepatří.

„Pokud nemám právní vztah k tomu pozemku, pak ho nesmím užívat, a pokud ho užívám, je to podle mého názoru trestný čin neoprávněné užívání cizí věci,“ je přesvědčen advokát Petr Toman. To ale není jediný problém. Kromě toho, že firmy na půdě hospodaří, tak na většinu pozemků ještě berou dotace z Evropské unie. Odborník na dotační poradenství ze společnosti Agroteam Michal Weber říká, že na to nemají nárok.

„Neměly by na ně čerpat dotace. Tady se firmy vystavují riziku, že v případě sporu to bude odhaleno. Ty pozemky budou de facto násilnou formou ze strany poskytovatele dotace vyškrt-nuty z LPIS (veřejný registr půdy, pozn.red). V obecné rovině oni by dobrovolně neměli ty pozemky užívat,“ upozorňuje Weber.

Problém s vlastníky se netýká jen Agroferty, odhadem může jít minimálně o desítky společností. Soudy tudíž už v minulosti podobné případy řešily. Podle advokáta Václava Vlka poměrně jasně řekly, že jde o dotační podvod.

„Z hlediska soukromého práva je to bezdůvodné obohacení, takový squatting – prostě vlezl jsem někomu do bytu. A z hlediska trestního práva je to buď přímo podvod, anebo velmi

zjednodušeně dotační podvod. Ostatně máme dva nebo tři rozsudky, které říkají, ano, to je trestný čin na úkor EU, je to neoprávněné čerpání dotací," vysvětluje Vlk.

Předseda hnutí ANO Andrej Babiš vložil akcie svých společností Agrofert do dvou svěřenských fondů na začátku letošního února. K převodu majetku přiměla tehdejšího ministra financí Andreje Babiše novela zákona o střetu zájmů. Kdyby to neudělal, musel by odejít z politiky nebo by jeho firmy nemohly přijímat dotace. Vliv nad fondy si ale uchoval, do funkcí správců dosadil své kolegy z Agrofertu a dohled svěřil i své manželce Monice.

Babiš kauzu sporného hospodaření na cizí půdě komentovat nechtěl. Nezvedal několik dní telefon, neodpovídal ani na SMS zprávy.

Mluvčí Agrofertu Jan Pavlů Radiožurnálu poslal pouze písemné stanovisko, ve kterém píše: „Jednotlivé společnosti patřící do koncernu Agrofert hospodaří na zemědělských pozemcích v souladu s platnými právními předpisy a při výkonu užívacích práv nutně přichází do styku s historickými dohodami, které uzavřeli v jejich okolí další zemědělské podnikatelé. Koncern Agrofert bezesporu není v ČR jediným, kdo se v dané, historicky vzniklé situaci nachází, ovšem na rozdíl od jiných subjektů se snaží situaci narovnat.“ Společnost se prý navíc snaží majitele aktivně dohledávat.

Podle oslovených právníků ale takový výklad firmu neomlouvá. A prohlášení Agrofertu považují za doznání viny. Více o tématu uslyšíte v úterý po páté hodině ve 20 minutách Radiožurnálu.
Janek Kroupa, Jan Cibulka, mch

Na stopě pozemkům, kde načerno hospodaří Agrofert. Dělalí to všichni, brání se šéf jedné z firem holdingu

iRozhlas.cz REPORTÁŽ Praha 14:10 28. 11. 2017 (Aktualizováno: 15:27 28. 11. 2017)

https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/agrofert-dotace-podvod-zemedelska-puda-andrej-babis_1711281410_sam

Radiožurnálu se podařilo shromáždit důkazy, z nichž vyplývá, že společnost Agrofert hospodaří na stovkách hektarů zemědělské půdy, která jí nepatří. Dokonce na ni bere dotace. Na místech, kde zemědělský gigant podle právníků porušuje zákon, pátral investigativní reportér Janek Kroupa.

„Kdepak, tady už nemakáme, vždyť je podzim!“ Takto s úsměvem glosuje těžký život zemědělců muž středního věku, který právě dorazil do opuštěného areálu zemědělské společnosti ZAS Podchotucí. Jmenuje se Martin Wiehl, je předseda představenstva a v dané chvíli i jediným pracantem na místě. Společnost, kterou vede, je podezřelá, že svévolně hospodaří na cizích pozemcích. Nejen to, dokonce na pozemky čerpá i dotace.

„No jo, co mám dělat? V průšvihy jsem jednou nohou pořád, dělám i u hasičů a tam jsem také pořád jednou nohou v kriminále,“ vtipkuje předseda Martin Wiehl. „Ale tohle není jen problém mého šéfa (Andreje Babiše, pozn.red.), dělají to všichni. Je to bordel...“

V tom má pravdu, jde skutečně o rozsáhlý problém. Oslovení právníci se totiž shodují, že se ve skutečnosti jedná o trestný čin. Jen firma ZAS Podchotucí, za kterou Wiehl nese odpovědnost, hospodaří na zhruba 90 hektarech, které jí nepatří.

Na tomto místě je dobré připomenout, že soudy už v minulosti podobné případy řešily.

„Z hlediska soukromého práva je to bezdůvodné obohacení, takový squatting. Prostě vlezl jsem někomu do bytu a z hlediska trestního práva je to buď přímo podvod, anebo velmi zjednodušeně dotační podvod. Ostatně máme dva nebo tři rozsudky, které říkají, ano, to je trestný čin na úkor EU, je to neoprávněné čerpání dotací,“ vysvětluje advokát Václav Vlk.

„Je to nesmysl a blbost, my tyto věci nekomentujeme.“

Společnost ZAS Podchotucí není jediná. O několik desítek kilometrů dál směrem na Hradec Králové je konglomerát dvou dalších společností z holdingu Agrofert. Jsou to společnosti První zemědělská Záhornice a ZEM.

Obě akciovky mají jedno vedení, a dohromady mají dokonce 250 hektarů problematických pozemků – pro představu jde o plochu velkou zhruba jako 60 Václavských náměstí vedle sebe. Na první pohled by se mohlo zdát, že První zemědělská Záhornice je malá farma, ale v Čechách patří k těm větším. Vedle vchodu do malé budovy štěbetají papoušci v kleci. V rámusu, který dělají, zaniká tiché pohvizdování uklízečky na chodbách. Je jediná, kromě ní tu není nikdo.

„Už v práci nejsem a nebudu se s vámi bavit,“ odbyl žádost Radiožurnálu o rozhovor po telefonu ředitel Václav Matoušek. O něco málo sdílnější byl ale jeho podřízený, který je navíc odpovědný za evidenci půdy.

„No, víme o tom. Hospodařit tam ale můžeme, a dotace na to čerpat taky. My za ty pozemky totiž platíme daně,“ prohlašuje bezelstně Miroslav Rašín.

S podobným vysvětlením nakonec přišel i celý Agrofert, který tvrdí, že takový problém nemá jen on sám, ale je dlouhodobý.

„Z celkové výměry půdy, o níž se koncern Agrofert stará, tvoří ta s neurčitými vlastníky necelých 1,5 procenta. Nájemné za tuto půdu tvoří dohadné položky v účetnictví společností, aby bylo možné pachtovné (obdoba nájmu, pozn. red.) vyplatit v případě dohledání majitelů.

Společnosti koncernu Agrofert se navíc aktivně snaží majitele dohledávat a spolupracují s příslušnými katastrálními úřady. Koncern Agrofert bezesporu není v České republice jediným, kdo se v dané, historicky vzniklé situaci nachází, ovšem na rozdíl od jiných subjektů se snaží situaci narovnat,“ napsal e-mailem mluvčí Jan Pavlů.

Agrofert tvrdí, že má speciální účty, na které ukládá peníze na nájemné za pozemky, o kterých ví, že nejsou jeho. Kolik na těch účtech je, ale odmítl prozradit.

S pohledem Agrofertu nesouhlasí oslovení právníci. Například advokát Petr Toman odpověď holdingu rovnou označil za faktické doznání viny.

„To je vysvětlení zcela irelevantní. Pokud nemám právní vztah k tomu pozemku, pak ho nesmím užívat, a pokud ho užívám, je to podle mého názoru trestný čin neoprávněné užívání cizí věci,“ míní Toman.

Datová žurnalisté Českého rozhlasu spočítali, že Agrofert hospodaří na více než 1700 hektarech zemědělské půdy, která mu nepatří. Číslo to však nebude konečné.

Holding Agrofert argumentuje také tím, že problém mají i další zemědělci, tedy že v tom nejsou jen oni. Že to přece dělají všichni. Faktem ale je, že ne každý zemědělec má zastoupení ve vládě. Problematické pozemky měl Agrofert i v době, kdy jeho majitelem byl šéf hnutí ANO Andrej Babiš, který ve stejné době seděl i v křesle ministra financí a místopředsedy vlády.

Odhadnout, na jaké peníze si firmy - problém se zdaleka netýká pouze Agrofertu – díky těmto pozemkům přišly, bez dalších informací příliš dobře nejde. Dotací vyplácených na hektar je řada a podstatné je, o které z nich zemědělec požádal.

Taková informace ale veřejná není, má k ní přístup jedině SZIF a samotný zemědělec. Pokud ale vezmeme v úvahu jen jednotnou platbu na plochu (SAPS, 3514 Kč na hektar) a platbu za zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (greening, 1928 Kč na hektar), na 1700 hektarech jde o miliony, resp. desítky milionů korun ročně. Dotačních titulů odvozených od hektaru je totiž více, například na oplocení, pastvu dobytka či zelenou naftu.

Janek Kroupa, cib

Ministerstvo zemědělství pod palbou otázek? Strany kvůli hospodaření Agrofertu zvažují interpelace

iRozhlas.cz Praha 17:15 28. listopadu 2017

Ministerstvo zemědělství možná bude muset zodpovídat otázky poslanců kvůli hospodaření firmy Agrofert. Sněmovní strany by se mohly na resort obrátit s interpelací kvůli tomu, že holding neoprávněně hospodaří na 1700 hektarech půdy. A navíc při tom používá dotace od Evropské unie. Agrofert do února patřil předsedovi ANO Andreji Babišovi, který je pověřen jednáním o sestavení vlády.

Praha 17:15 28. listopadu 2017

Sdílet na Facebooku Sdílet na Twitteru Sdílet na Google+ Tisknout Kopírovat url adresu

Ministr zemědělství Marian Jurečka (KDU-ČSL) | Foto: Filip Jandourek

„Pokud je to pravda, tak je to spíš podnět pro kontrolní orgány, které dotace přidělují a které kontrolují použití dotací,“ řekl předseda poslaneckého klubu ODS Zbyněk Stanjura. ODS jako opoziční strana by podle něj v záležitosti mohla podat interpelaci na ministra zemědělství.

Agrofert neoprávněně hospodaří na 1700 hektarech půdy. Nemají majitele, přesto na ně holding pobírá dotace

ČÍST ČLÁNEK

O možnosti interpelace na ministra zemědělství ať už v končící vládě, nebo v té příští mluvila i místopředsedkyně poslaneckého klubu ČSSD Kateřina Valachová. Podle ní by se záležitostí mohl zabývat i zemědělský výbor sněmovny.

Podle předsedy KSČM Vojtěcha Filipa se k této otázce bude muset vyjádřit nová vláda. „To je věcí interpelací na nového ministra zemědělství,“ uvedl.

TOP 09 bude chtít slyšet vysvětlení celé záležitosti. Místopředsedkyně strany Markéta Pekarová Adamová ale řekla, že ji nepřekvapuje, pokud se Agrofert chová neeticky. Podle ní k tomu docházelo i v minulosti.

Na stopě pozemkům, kde načerno hospodaří Agrofert. 'Dělají to všichni,' brání se šéf jedné z firem holdingu

ČÍST ČLÁNEK

„Moje reakce není žádná, já v Agrofertu už dva roky nepůsobím," uvedl předseda sněmovní frakce ANO Jaroslav Faltýnek. Dříve byl v představenstvu holdingu a ve sněmovně se věnuje zemědělské problematice. "Osobně si myslím, že je to blbost," doplnil.

Předseda Pirátů Ivan Bartoš novinářům řekl, že o kauze zatím ví pouze z médií a jeho strana téma teprve analyzuje. Za humornou označil poznámku na sociálních sítích, že Agrofert je největším squatterem v České republice.

Pozemky, kde načerno hospodaří Agrofert

Holding Agrofert, který předseda hnutí ANO Andrej Babiš vložil do svěřenských fondů, podle důkazů nashromážděných Radiožurnálem neoprávněně hospodaří na více než 1700 hektarech půdy. To je pro představu více než 2300 fotbalových hřišť.

Kroupa: Neoprávněné hospodaření s půdou se netýká jen Agrofertu. Zemědělců ale ve vládě moc není

ČÍST ČLÁNEK

Jde o pozemky, které nemají jasného majitele. Společnostem tedy nepatří a ani je nemají v nájmu. Přesto však na většinu půdy pobírají dotace od Evropské unie.

Problém se týká i doby, kdy byl Andrej Babiš nejen majitelem Agrofertu, ale také ministrem financí a místopředsedou vlády. Podle právníků oslovených Radiožurnálem jde o trestný čin.

Firma ale jakékoli pochybení odmítá. „V obdobné situaci jsou stovky zemědělských subjektů v České republice, avšak zase jen Agrofert je vykreslován v negativním světle. Jde o pozemky, u kterých dlouhodobě není znám vlastník. Hospodaření na takových pozemcích není nezákonné. Naopak takovým postupem je všeobecně ze strany zemědělců chráněn zemědělský půdní fond. Situaci již několik let aktivně řešíme," reagoval Agrofert.

ČTK

Kroupa: Neoprávněné hospodaření s půdou se netýká jen Agrofertu. Zemědělců ale ve vládě moc není.

iRozhlas.cz ROZHOVOR Praha 17:30 28. listopadu 2017

Agrofert podle nashromážděných důkazů neoprávněně hospodaří na více než 1700 hektarech půdy. Jde o pozemky, které nemají jasného majitele. Na řadu z nich přitom holding pobírá

dotace. „Přišel za mnou jeden zemědělec s tím, že má spor s Agrofertem, který hospodaří na jeho pozemcích a bere na ně dotace,“ popsal počátek celé kauzy ve speciálních Dvaceti minutách Radiožurnálu investigativní novinář Janek Kroupa.

ROZHOVOR Praha 17:30 28. listopadu 2017

Sdílet na Facebooku Sdílet na Twitteru Sdílet na Google+ Tisknout Kopírovat url adresu

Investigativní novinář Českého rozhlasu Janek Kroupa

| Foto: Khalil Baalbaki | Zdroj: Český rozhlas

Jak jste přišli k tomu číslu 1740 hektarů, na kterých údajně neoprávněně hospodaří Agrofert? Propojili jsme několik existujících databází, vyšli jsme z údajů, které zveřejnil Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, kde zveřejnili pozemky, u kterých není známý majitel. Ty pozemky jsme prolnuli s takzvaným LPISem, což je registr půdy, na které hospodaří zemědělci. Mimochodem tento registr je důležitý v tom, že je vlastně rozhodujícím faktorem pro udělování dotací. K tomu se dostaneme později. A to celé jsme promítli do katastru. Z toho vyšlo číslo, které je výrazně vyšší než těch 1740 hektarů. Poté jsme použili ještě další filtr, kdy jsme ořízli pozemky, které mohou být chybou, chybou v měření nebo mohou být důsledkem třeba zorání mezí, cest. Použili jsme filtr – tuším 200 nebo 500 metrů čtverečních – tak, abychom se vyvarovali chyb, a vyšlo nám číslo 1740.

Na stopě pozemkům, kde načerno hospodaří Agrofert.
'Dělají to všichni,' brání se šéf jedné z firem holdingu

ČÍST ČLÁNEK

Je to číslo, které ale nepochybně nemůže být konečné, protože ve skutečnosti se problém týká pozemků, ke kterým zemědělec nemá právní důvod. Vzali jsme pozemky, ke kterým právní důvod technicky mít ani nemůže. To ale ještě neznamená, že nemá právní důvody i s lidmi, které třeba zná a hádá se s nimi. Ti lidé nechtějí, aby na nich hospodařil. Ale to jsou pozemky, na které my nedokážeme tímto mechanismem přijít.

Dodejme jenom, že je to společná práce investigativní redakce a datařského týmu Českého rozhlasu. Jak dlouho jste na tom dělali?

Původně jsme to začali dělat s tím, že za mnou přišel zemědělec, který mi vyprávěl, že má spor s Agrofertem a že mu Agrofert hospodaří a bere dotace na jeho pozemky a on to nechce. Potíž je, že my, jak jsem říkal, nejsme schopni vlézt do databází Agrofertu a vytáhnout z nich, neb jsou neveřejné, kde všude mají a nemají právní důvody. A tak jsme zvolili jiný mechanismus.

0:00 / 18:27

Přehrát 00:00 / 18:27

Speciálních Dvacet minut Radiožurnálu s Jankem Kroupou

Pro spravedlnost dlužno dodat, že Agrofert sice toto uznává, říká ale také, že podobným stylem hospodaří řada dalších zemědělských podniků v České republice, ale Agrofert je alespoň ten, který aktivně ty původní majitele vyhledává, jestli jsem dobře rozuměl jejich reakci.

Ano, to říkají. Když jsme reakci předestřeli právníkům, smáli se a říkali, že se ta reakce jmenuje doznání k trestné činnosti. My nejsme od toho, abychom tu činnost titulovali trestnou činností, to nepochybně na konci udělá soud, pokud k němu dojde. V každém případě nelze říci, že by se to opravdu týkalo všech zemědělců, to není pravda.

Ale nelze říci, že se to týká jenom Agrofertu.

Ne, netýká se to jen Agrofertu, ale uznejte, že ve skutečnosti ne mnoho zemědělců je ve vládě.

Je to prokazatelně neoprávněné hospodaření to, o čem mluvíme?

Z pohledu právníků ano. Nemáte-li právní důvod na těch pozemcích být, nemáte tam co dělat a nemáte právo na nich ani hospodařit, ani z toho mít zisk, notabene na to nemáte právo brát dotace.

Nemůže se stát, že na těch pozemcích někdo, ano, neoprávněně podle práva hospodaří, ale omylem nebo v dobré víře?

To se stát samozřejmě může a my jsme očekávali tuto reakci, a proto jsme objížděli firmy Agrofertu a ptali jsme se, jestli o tom stavu vědí a zároveň jestli se ho snaží nějakým způsobem napravit, respektive jestli mají třeba nějaké skryté historické právní důvody, smlouvy, pachtovní smlouvy, nájemní smlouvy.

Agrofert neoprávněně hospodaří na 1700 hektarech půdy. Nemají majitele, přesto na ně holding pobírá dotace

ČÍST ČLÁNEK

Jenom pro upřesnění, pachtovní smlouva je obdoba nájemní smlouvy, ale je to relikv ze středověku, kdy se pronajímaly celé farmy a dávaly se k užívání. Čili to je užívací titul k půdě. Ale jejich reakce nebyla taková, oni neříkali: „Jejda, my tady máme nepořádek, to jste hodní, že jste nás upozornili.“ Byť to říct mohli. Oni totiž mají oddělení na evidenci půdy a to oddělení evidence půdy velmi přesně ví, jakou půdu mají. A to, že to vědí a argumentují tím, že mají jakýsi účet, na který odvádějí jakési virtuální nájemné tak, aby se posléze mohli vypořádat s těmi lidmi, kteří by se potenciálně do budoucna mohli přihlásit, tak je samo o sobě důkazem, že ten stav znají a vědí o něm velmi dobře.

Tam, kde jezdí traktorem

A ten argument, že přece jenom, pragmaticky viděno, je lepší, když na té půdě aspoň někdo hospodaří, než aby ležela ladem?

Ano, to je argument velmi dobrý. Naposledy si pamatují, že ho použili squatteři na vile Ladronka, kteří dokonce říkali, že Ladronku používají pro lidi. Pak je vyvedla policie přesto, že někteří z nich se vážali ke komínu.

Jaká je reakce na toto zjištění u příslušných orgánů? Kde jsme se ještě ptali?

Ptali jsme se všude. Ptali jsme se na ministerstvu zemědělství, ptali jsme se na SZIFu, což je fond, který přerozděluje dotace. Pro nás poměrně překvapivé bylo, že o tom státní orgány vlastně nevěděly. Neznaly databázi, kterou zveřejnil jejich příbuzenský úřad. Ten je tedy mimochodem pod ministerstvem, které dlouho spravoval Andrej Babiš. To je Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových. Tuto databázi neznali. Čili v tuto chvíli jsou v procesu právních analýz a řeší, co s tou situací budou dělat.

Společnost ZEM je jednou z firem spojených s Agrofertem, která hospodaří na půdě, jež jí nepatří.

| Foto: Reprofoto

Jaké je to nejpravděpodobnější řešení?

Nejjednodušší je požádat u sporných pozemků lidi, kteří pozemky užívají, aby doložili právní důvody. A pokud právní důvod nemají, tak je prostě vyškrtnout, což je něco, co se děje. Už jsme narazili na situaci, kdy jsme říkali, že není pravdou, že každý zemědělec má problém. Totiž základní potíží celého toho příběhu je, že v roce 2004, kdy vznikla databáze LPIS – té půdy, na které zemědělci hospodaří – tak stát registraci udělal velmi živelným způsobem a v zásadě uvěřil všem zemědělcům, že to, kde jezdí traktorem, je také jejich.

0:00 / 4:50

Přehrát 00:00 / 04:50

Janek Kroupa se vydal zjistit, jak Agrofert nakládá s pozemky, které společnosti nepatří. Tedy téměř všem zemědělcům.

No, on to vlastně zapsal podle toho, co si zemědělci nahlásili, aniž by to jakkoli dál dohledával. A věřil v samoočistný talent tohoto registru, kdy tam samoočišťující schopnost skutečně existuje, protože když zjistím, že mi jezdíte traktorem na půdě, oznámím to LPIS nebo dneska SZIF. To je fond, který rozhoduje o registraci a spravuje LPIS a rozhoduje o dotacích, rozhodne, kdo z nás má právní titul a tomu to nechá zapsáno.

Od roku 2009 se změnil systém zápisu do LPISu a dneska už žádnému zemědělci pozemek, ke kterému nemá právní důvod, nikdo nezapíše. Takže z toho vyplývá, že lidé, kteří začali podnikat po roce 2009 v zemědělství, nemohou mít tenhle problém, protože by ty pozemky zapsány mít nemohli. Pak existují další, kteří jsou slušní, a když jim něco nepatří, tak tam prostě s traktorem nejezdí.

Když vás nikdo nepráskne...

Jak se může nebo mohlo stát, že na půdu, která vlastníkovu nepatří, dostane dotaci? Tam je další chyba systému?

Ten systém totiž sám o sobě k žadateli přistupuje s důvěrou. Je to stejné jako u kotlíkových dotací. Vy přijдете na úřad a řeknete: „Já mám takový plynový kotel a chci na něj dotaci.“ Stát

vám ho dá, a když vás práskne soused, tak teprve v té chvíli do toho stát vstupuje s kontrolou, což je mimochodem přístup, který je asi v zásadě správný. Tady v tomto případě je rozhodující to, co máte zapsáno v tom LPISu. A když vás nikdo nepráskne, tak stát nemá důvod vám a priori nevěřit. Potíž, kterou s tím máme v tuto chvíli, je, že nejsme schopni přesně dopočítat, o kolik peněz, o jaké množství dotací se jedná. A teď se bavíme skutečně jen o dotacích, nikoli o zisku, který zemědělci na těch pozemcích mají.

HLÍDÁME STÁTU PENÍZE: JAK JSME HLEDALI NEJASNOSTI V DOTACÍCH PRO AGROFERT

Propojení dat ze zdánlivě nesouvisejících databází teď ukázalo na pozemky, kde může docházet k neoprávněnému čerpání zemědělských dotací. Přitom stát má potřebné podklady k dispozici už řadu let. Více se dočtete v textu Jana Cibulky.

Mluvili jsme s lidmi, kteří se dotacemi zabývají. Problém je, že na jeden hektar můžete čerpat dotace od 7000 korun až po 25 000 korun a nikdo jiný než stát a Agrofert neví, na které hektary jak velkou část dotace dostali. Stát to dokonce nevede směrem k jednomu hektaru, ale k subjektu jako takovému. Čili jsme byli schopni ověřit, že na sporné pozemky Agrofert skutečně dotace čerpá, ale kolik přesně, dopočítat nejsme schopni.

Přesto jsme si udělali takovou pomocnou kalkulaci, kdy jsme vzali jenom ty úplně nejzákladnější dotační tituly a vyšlo nám to v tom nejnižším čísle, se kterým jsme pracovali, na zhruba 10 milionů ročně. Čili ten rozptyl může být od zhruba 10 milionů až po nějakých 100 milionů v případě, že by čerpali nejvyšší sazby.

V jedné z reportáží, kterou váš tým na toto téma připravil, říká, tuším, že je to advokát Vlk, že už v historii jsou známy judikáty, které se touto problematikou zabývají. To je tedy stejná písnička jako ta, kterou řešíme teď?

Do značné míry ano. Jeden z těch judikátů jsme zkoumali podrobněji a tam je skutečně člověk odsouzen, tuším dostal pět let za to, že uvedl nepravdivé údaje, že mu nepatřily pozemky, o kterých tvrdil, že mu patří a čerpal na ně dotace. Čili ano, za tohle lidé odsouzeni jsou. Do jaké míry to bude trestáno i v tomto případě, nevíme, nicméně právníci se shodují, že ten, kdo to má rozhodnout, je policie a soud a před soud to nepochybně patří. Jaký trest a komu, je druhá věc, protože tady by vlastně velmi pravděpodobně policie mohla uplatňovat i odpovědnost právnických osob, včetně všech osob v managementu.

Agrofert (ilustrační foto) | Foto: Filip Jandourek

To mluvíte o Agrofertu. Ale jestliže připouštíme, že se to týká řady dalších zemědělců, dovedete si vy představit, že by takový nástroj byl použit v praxi?

Že by pozavírali třetinu zemědělců? Ano, to si představit dovedu.

Na závěr otázka, kterou nám během dne kladli posluchači. Když se to týká i dalších zemědělců, proč jsme se zaměřili zrovna na Agrofert?

Má to důvody dva. První důvod je, že Agrofert je prostě největší. A za druhé, ne každý zemědělec má svého šéfa ve vládě. Specificky jsme prověřovali zejména období mezi lety 2014

až 2016, což je období, kdy Andrej Babiš byl majitelem Agrofertu a zároveň byl místopředsedou vlády a ministrem financí.

Jaké investigativní kroky, které alespoň můžete naznačit, chystáte dál?

Budeme v tom pokračovat zítra, protože pokud vím, tak už v tuto chvíli se připravují reakce zmíněných orgánů, zejména zřejmě na straně ministerstva zemědělství. Ale jak daleko půjdou, uvidíme během dne.

VYJÁDŘENÍ AGROFERTU

Víme o této situaci, odmítáme ale zavádějící interpretace Českého rozhlasu. V obdobné situaci jsou stovky zemědělských subjektů v České republice, avšak zase jen Agrofert je vykreslován v negativním světle. Jde o pozemky, u kterých dlouhodobě není znám vlastník. Hospodaření na takových pozemcích není nezákonné. Naopak takovým postupem je všeobecně ze strany zemědělců chráněn zemědělský půdní fond. Situaci již několik let aktivně řešíme. Pokud se vlastník objeví, nájemné či pachtovné samozřejmě zpětně dopláčíme. Odmítáme interpretaci, že bychom se dopouštěli jakékoli nezákonné činnosti v oblasti dotací. Dotace na hospodaření čerpáme zcela v souladu s platnou legislativou.

Jan Pokorný, dp

Agrofert nebudu komentovat, reaguje na kauzu s pozemky bez majitele Babiš. To je blbost, říká Faltýnek

iRozhlas.cz Praha 18:45 28. listopadu 2017

Předseda hnutí ANO Andrej Babiš odmítl komentovat zjištění investigativního týmu Radiožurnálu, že koncern Agrofert neoprávněně hospodaří na více jak 1700 hektarech půdy. Podobně se vyjádřil také Jaroslav Faltýnek z hnutí ANO, bývalý člen představenstva Agrofertu. „Moje reakce není žádná, já v Agrofertu už dva roky nepůsobím,“ uvedl.

Praha 18:45 28. listopadu 2017

[Sdílet na Facebooku](#) [Sdílet na Twitteru](#) [Sdílet na Google+](#) [Tisknout](#) [Kopírovat url adresu](#)

Předseda hnutí ANO Andrej Babiš | Foto: David W Cerny | Zdroj: Reuters

„Já jsem Agrofert svěřil do svěřenských fondů v rámci ‚lex Babiš‘ a myslím, že Agrofert dal tiskovou zprávu, takže se k tomu nebudu vyjadřovat,“ řekl Babiš. Problém se týká ale i období, kdy byl Babiš majitelem Agrofertu. Na to už předseda hnutí ANO neodpověděl.

Kroupa: Neoprávněné hospodaření s půdou se netýká jen Agrofertu. Zemědělců ale ve vládě moc není

ČÍST ČLÁNEK

Jaroslav Faltýnek, který byl dřív v představenstvu holdingu a ve sněmovně se věnuje zemědělské problematice dodal, že si „osobně myslí, že je to blbost.“

Mluvčí holdingu Karel Hanzelka uvedl, že nejde o nic nezákonného. „V této situaci jsou stovky zemědělců v České republice. My se ohrazujeme proti tomu, aby byla tato skutečnost otáčena jen proti Agrofertu,“ popsal Hanzelka.

Podle oslovených advokátů ale hospodaření na cizí půdě je trestný čin. Ministr zemědělství Marian Jurečka z KDU-ČSL kvůli hospodaření firem na cizích pozemcích plánuje změnit pravidla přidělování dotací na půdu.

Ochrana zemědělského půdního fondu?

Holding Agrofert podle nashromážděných důkazů neoprávněně hospodaří na více než 1700 hektarech půdy. Jde o pozemky, které nemají jasného majitele. Společnost tedy nepatří a ani je nemá v nájmu. Přesto však na většinu půdy pobírají dotace od Evropské unie.

Podle právníků oslovených Radiožurnálem jde o trestný čin. Firma ale jakékoli pochybení odmítá.

VYJÁDRĚNÍ AGROFERTU

Víme o této situaci, odmítáme ale zavádějící interpretace Českého rozhlasu. V obdobné situaci jsou stovky zemědělských subjektů v České republice, avšak zase jen Agrofert je vykreslován v negativním světle. Jde o pozemky, u kterých dlouhodobě není znám vlastník. Hospodaření na takových pozemcích není nezákonné. Naopak takovým postupem je všeobecně ze strany zemědělců chráněn zemědělský půdní fond. Situaci již několik let aktivně řešíme. Pokud se vlastník objeví, nájemné či pachtovné samozřejmě zpětně dopláčíme. Odmítáme interpretaci, že bychom se dopouštěli jakékoli nezákonné činnosti v oblasti dotací. Dotace na hospodaření čerpáme zcela v souladu s platnou legislativou.

dp, Markéta Chaloupská, Janek Kroupa

Praxe Agrofertu je běžná, tvrdí agrární komora. Jde o legislativní problém, reaguje Jurečka.

iRozhlas.cz Praha 19:35 28. listopadu 2017

Na půdě s nejasněnou vlastnickou strukturou nehospodaří pouze společnost Agrofert. Naopak podle Agrární komory ČR to je rozšířená praxe, která se týká tří až pěti procent všech zemědělských pozemků. Podle ministerstva zemědělství jde o legislativní problém. Agrární komora i ministerstvo to sdělily v tiskových zprávách.

Praha 19:35 28. listopadu 2017 [Sdílet na Facebooku](#) [Sdílet na Twitteru](#) [Sdílet na Google+](#)
Tisknout Kopírovat url adresu

Marian Jurečka | Foto: Filip Jandourek

Agrofert podle zjištění investigativních reportérů Radiožurnálu neoprávněně hospodaří na 1700 hektarech půdy, které nevlastní. Na většinu pozemků navíc pobírá dotace.

Kroupa: Neoprávněné hospodaření s půdou se netýká jen Agrofertu. Zemědělců ale ve vládě moc není

ČÍST ČLÁNEK

Mluvčí Agrofertu Jan Pavlů situaci nepopřel, ale podle něj se firma snaží situaci narovnat. Podle oslovených právníků holding, který donedávna vlastnil předseda hnutí ANO a bývalý ministr financí Andrej Babiš, zřejmě spáchal trestný čin. Akcie svých firem Babiš vložil v únoru kvůli zákonu o střetu zájmů do svěřenských fondů.

Podle ministra zemědělství Mariana Jurečky (KDU-ČSL) by se však tyto hektary půdy, na kterých se historicky hospodařilo, musely nechat ležet ladem. Jde přitom o půdu, jež mohla patřit lidem, kteří již zemřeli, emigrovali, nezajímají se dlouhodobě o své nemovitosti nebo například o půdu po dělení pozemků v rámci dědického řízení. Mohou to být přitom například pouze úzké pásy pozemků.

Podle úřadu se všichni majitelé nemovitostí, u kterých je majitel nejednoznačný, musí do roku 2023 přihlásit o tyto nemovitosti. Pokud se tak nestane, zůstanou státu.

Ministerstvo zemědělství pod palbou otázek? Strany kvůli hospodaření Agrofertu zvažují interpelace

ČÍST ČLÁNEK

„Problém je tedy primárně legislativní, není dořešený výkon vlastnických práv u těchto pozemků do roku 2023. Některé pozemky, na kterých se historicky desítky let hospodaří, by se musely nechat ležet ladem, protože ještě několik let se nepodaří určit jejich jasnýho vlastníka,“ dodal Jurečka. Ministr také slíbil, že nechá prověřit, o kolik půdy v ČR jde.

„Mezi majiteli často dochází ke směnám, k dělení pozemků na základě dědického řízení, či dokonce k opuštění nemovitosti v případě úmrtí nebo emigrace vlastníka a s tím spojené ztráty zájmu o nemovitost,“ vysvětlil tajemník agrární komory Jan Doležal.

Bez aktivního kroku ze strany nového majitele půdy tak na půdě hospodaří stávající zemědělec, což je podle komory správné. Samotný uživatel půdy podle ní nemusí mít ani kapacitu, aby se například u právnických osob dopátral toho, kde je aktuálním vlastníkem pozemku, na kterém hospodaří.

Podle Jiřího Jaklína ze společnosti Agro21, která se zabývá prodejem zemědělské půdy, jde o běžnou věc, která se vyskytuje v procentech případů. „Je to rozprostřené mezi všichni zemědělce, ale primárně to mají velká družstva, která logicky nebudou objíždět malé vlastníky malých proužků v polí, takže na nich dál hospodaří,“ řekl.

Na stopě pozemkům, kde načerno hospodaří Agrofert. 'Dělají to všichni,' brání se šéf jedné z firem holdingu

ČÍST ČLÁNEK

Po vstupu do EU v roce 2004 se podle něj zvykově tolerovalo, že hospodáři dostávali dotace na to, co měli do té doby. „Jinak bychom jeli krajinou a viděli bychom hektar křoví vpravo, čtyři hektary křoví vlevo a všichni by byli naštvaní, že je tady nějaký problém,“ uzavřel.

Výplata zemědělských dotací na plochu se řeší prostřednictvím zápisů v registru půdy, tzv. LPIS (anglicky Land Parcel Identification System). „Výplata plošných dotací je navázaná na oficiální zápis v evidenci LPIS. V něm jsou podle evropských pravidel uvedeny subjekty, které na daném pozemku hospodaří, nikoliv vlastníci. Pro oprávněnost výplaty dotací tedy není určující právní vztah žadatele k zemědělským pozemkům,“ řekl Jurečka.

Právní vztah uživatele k zemědělské půdě je pak podle něho relevantní pouze ve dvou případech. Prvním je rozpor mezi jednotlivými údaji v LPIS nebo zápis nového pozemku. Druhým je prošetřování podnětu ze strany vlastníka pozemku nebo od orgánů státní správy, které mohou mít podezření na trestnou činnost nebo jiné případně nekalé jednání. V ostatních případech právní vztahy žadatelů o dotace stát neřeší.

ČTK

Ministerstvo zemědělství změní kvůli Agrofertu pravidla pro přidělování dotací na půdu

iRozhlas.cz PŮVODNÍ ZPRÁVA Praha 11:05
29. 11. 2017 (Aktualizováno: 13:52 29. 11. 2017)

Ministr zemědělství Marian Jurečka z KDU-ČSL prověří, kolik zemědělců hospodaří na půdě, která není jejich. Už o to požádal Státní zemědělský intervenční fond. V případě nejasností budou muset zemědělci doložit, že mají právo půdu užívat, jinak na peníze nebudou mít nárok. Resort tak reagoval na zjištění Radiožurnálu, že Agrofert neoprávněně hospodaří na více jak 1700 hektarech půdy, které nevlastní. Podle oslovených advokátů jde o trestný čin.

PŮVODNÍ ZPRÁVA

Praha 11:05 29. 11. 2017 (Aktualizováno: 13:52 29. 11. 2017)

Sdílet na Facebooku Sdílet na Twitteru Sdílet na Google+ Tisknout Kopírovat url adresu

Agrofert (ilustrační foto) | Foto: Filip Jandourek

„Evidujeme, na kterých pozemcích hospodaříme, a máme účet, kam odkládáme pachtovné (peníze za užívání půdy, pozn.red.). Ty lidi nedohledá stát, ani my nejsme schopni je dohledat,“ vysvětluje Radiožurnálu František Košťál ze společnosti Oseva Agri Chrudim z koncernu Agrofert, proč hospodaří na půdě, která jí nepatří. Rozlohu pozemků spočítali datoví žurnalisté Českého rozhlasu z veřejně dostupných databází.

Agrofert neoprávněně hospodaří na 1700 hektarech půdy. Nemají majitele, přesto na ně holding pobírá dotace

ČÍST ČLÁNEK

Na jaře už by firma na takové pozemky dotace získat neměla. Změnu připravuje ministr zemědělství Marian Jurečka. Ten vyzval zemědělce, aby nečerpali dotace na půdu, která není jejich.

Předseda Asociace soukromého zemědělství Josef Stehlík pro Radiožurnál zdůraznil, že problém se týká hlavně velkých firem, už méně pak soukromých zemědělců. „Soukromí zemědělci si museli pozemky nejprve nasmlouvat a pronajmout, kdežto velké firmy, které vznikaly poskládáním a přebíráním jednotlivých družstev, si ne vždy udělaly důkladnou inventuru přebíraných pozemků,“ vysvětlil Stehlík.

Dlouhodobý problém

„My se budeme teď snažit získat maximální údaje o takovýchto pozemcích a pro jarní kolo budeme žádat zemědělce, aby ti, kteří mají tyto pozemky ve svých půdních blocích a berou na ně dotace, doložili takzvané právo užívání. Pokud ne, budeme chtít, aby na ně finanční prostředky nežádali,“ upřesňuje Jurečka.

Problém Agrofertu se týká nejen dneška, ale také doby, kdy byl šéf hnutí ANO Andrej Babiš místopředsedou vlády, ministrem financí a zároveň majitelem Agrofertu. On sám to komentovat nechtěl. Zdůvodnil to tím, že Agrofert převedl letos v únoru do svěřenských fondů. „Já jsem Agrofert svěřil do svěřenských fondů, takže se k tomu nebudu vyjadřovat,“ odrazil další dotazy Radiožurnálu Babiš.

Kroupa: Neoprávněné hospodaření s půdou se netýká jen Agrofertu. Zemědělců ale ve vládě moc není

ČÍST ČLÁNEK

K převodu majetku ho přiměla novela zákona o střetu zájmů. Kdyby to neudělal, musel by odejít z politiky nebo by jeho firmy nemohly přijímat dotace. Vliv nad fondy si ale uchoval, do funkcí správců dosadil své kolegy z Agrofertu a dohled svěřil i své manželce Monice.

Že se problém týkal i předchozího období, na to už předseda hnutí ANO neodpověděl. Mluvčí holdingu Karel Hanzelka reagoval, že nejde o nic nezákonného.

„V obdobné situaci jsou stovky zemědělských subjektů v České republice, avšak zase jen Agrofert je vykreslován v negativním světle. Jde o pozemky, u kterých dlouhodobě není znám vlastník. Hospodaření na takových pozemcích není nezákonné. Naopak takovým postupem je všeobecně ze strany zemědělců chráněn zemědělský půdní fond. Situaci již několik let aktivně řešíme. Pokud se vlastník objeví, nájemné či pachtovné samozřejmě zpětně dopláčíme,“ napsal Hanzelka.

Trestný čin vs. obvyklá praxe

Oslovení právníci si ale myslí, že jde o trestný čin. A to, že to dělají všichni a Agrofert by majitelům zpětně pachtové doplatil, prý není omluva. „Právní titul k užívání je samozřejmě podmínkou. Jedná se o neoprávněné obohacení a je to i trestný čin neoprávněné užívání cizí věci,“ říká specialista na zemědělské právo, právník Pavel Brach.

HLÍDÁME STÁTU PENÍZE: JAK JSME HLEDALI NEJASNOSTI V DOTACÍCH PRO AGROFERT

Propojení dat ze zdánlivě nesouvisejících databází teď ukázalo na pozemky, kde může docházet k neoprávněnému čerpání zemědělských dotací. Přitom stát má potřebné podklady k dispozici už řadu let. Více se dočtete v textu Jana Cibulky.

Problém s vlastníky se netýká jen Agrofertu, odhadem může jít minimálně o desítky společností. Agrární komora vydala prohlášení, že jde o rozšířenou praxi, která se týká tří až pěti procent všech zemědělských pozemků.

„Vyjádřili jsme se v tom smyslu, že to je poměrně běžná praxe. A samozřejmě, že čím větší je zemědělský podnik, tím vyšší je objem pozemků, kde vlastnické vztahy nemusí být dobře vyjasněné. To je věc, která se týká velkých i malých zemědělců,“ řekl Radiožurnálu tajemník Agrární komory Jan Doležal.

„U stohektarového zemědělce to můžou být dva, tři hektary, kdežto u zemědělců, kteří mají sto tisíc hektarů, tak to mohou být stovky až tisíce hektarů,“ dodal.

0:00 / 0:24

Přehrát 00:00 / 00:24

Tajemník Agrární komory Jan Doležal.

Soudy už v minulosti podobné případy řešily. Podle advokáta Václava Vlka ale poměrně jasně řekly, že jde o dotační podvod.

To Agrofert odmítá. „Odmítáme interpretaci, že bychom se dopouštěli jakékoli nezákonné činnosti v oblasti dotací. Dotace na hospodaření čerpáme zcela v souladu s platnou legislativou,“ napsal Hanzelka.

Odhadnout, na jaké peníze si firmy díky těmto pozemkům přišly, bez dalších informací nejde. Dotací vyplácených na hektar je hned několik a podstatné je, o které z nich zemědělec požádal.

Janek Kroupa, Markéta Chaloupská

Hlídáme státu peníze: jak jsme hledali nejasnosti v dotacích pro Agrofert.

iRozhlas.cz KOMENTÁŘ Praha 7:00 28. listopadu 2017

Propojení dat ze zdánlivě nesouvisejících databází teď ukázalo na pozemky, kde může docházet k neoprávněnému čerpání zemědělských dotací. Přitom stát má potřebné podklady k dispozici už řadu let.

KOMENTÁŘ

Praha 7:00 28. listopadu 2017

Sdílet na Facebooku Sdílet na Twitteru Sdílet na Google+ Tisknout Kopírovat url adresu

Pozemky obhospodařované Agroferem.

| Foto: Jan Cibulka

Alespoň 1700 hektarů polí, na kterých hospodaří skupina Agrofert, nemá vyjasněné majetkové vztahy. Pro představu: jde o území velké jako celé Lidečko na Vsetínsku (nebo taky 378 Václavských náměstí či přibližně 2346 fotbalových hřišť).

Mapka ukazuje čtverec velký 1 700 ha na území Prahy. Myši ho můžete posunout a rozlohu tak porovnat třeba se svou rodnou obcí.

1 740 ha

+

Leaflet | mapa © OpenStreetMap

Právě smluvní vztah s majitelem půdy je ale podmínkou pro čerpání zemědělských dotací.

Jde o analýzu, kterou si úřady mohly udělat už dávno. Základem je „databáze polí“ LPIS, která eviduje, kdo na pozemku hospodaří. Právě zápis v tomto systému je podmínkou pro čerpání dotací. Zapsané jsou zde půdní celky, ne přímo parcely. Proto je třeba mapu z LPIS překrýt ve specializovaném programu s mapou katastrální. Výsledkem je seznam parcel a zemědělců, kteří na nich hospodaří.

Agrofert neoprávněně hospodaří na 1700 hektarech půdy. Nemají majitele, přesto na ně holding pobírá dotace

ČÍST ČLÁNEK

Samotná analýza vlastníků je pak veřejnosti v praxi nedostupná (katastr si za informace o majitelích účtuje poplatky, které při takovém množství pozemků vyjdou na miliony; to neplatí pro úřady, ty mají přístup do katastru zdarma). Veřejně přístupná je ale tabulka nedostatečně identifikovaných vlastníků na stránkách Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových.

Porovnáním vznikne seznam polí, na kterých sice někdo hospodaří, ale není jasné, kdo je vlastní. Tedy pravděpodobně není nikdo, kdo by mohl s hospodařením a čerpáním dotací dát souhlas. Často jde o majetkové vztahy přetřhané obdobím totality.

Například když vlastník políčka emigroval a v zahraničí zemřel. Pokud by se Česko o jeho smrti oficiálně dozvědělo, pozemek by připadl dědicům, případně státu. Takto ale dědicové často ani neví, že mají na kousek pole nárok.

Státní zemědělský intervenční fond, který na vyplácení zemědělských dotací dohlíží, majetkové vztahy přezkoumává jen ve chvíli, kdy se na něj obrátí poškozený majitel půdy či zemědělec. Teprve pak úřad řeší, zda ten, kdo dotace čerpá, má k pozemku všechna potřebná práva.

V případně neznámých vlastníků ale není nikdo, kdo by se na úřad mohl obrátit. Nárok na nájemné je navíc po třech letech promlčený.

Kolik to je peněz? To ví jenom stát a Agrofert

Odhadnout, na jaké peníze si firmy - problém se zdaleka netýká pouze Agrofertu - díky těmto pozemkům přišly, bez dalších informací příliš dobře nejde. Dotací vyplácených na hektar je řada a podstatné je, o které z nich zemědělec požádal.

Taková informace ale veřejná není, má k ní přístup jedině SZIF a samotný zemědělec. Pokud ale vezmeme v úvahu jen jednotnou platbu na plochu (SAPS, 3514 Kč na hektar) a platbu za zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (greening, 1928 Kč na hektar), na 1700 hektarech jde o miliony, resp. desítky milionů korun ročně. Dotačních titulů odvozených od hektaru je totiž více, například na oplocení, pastvu dobytka či zelenou naftu.

Navíc pravděpodobně nevíme ani o všech problémových pozemcích. Že Agrofert hospodaří na pozemku se známým majitelem ještě neznamená, že s tím dotyčný souhlasí. Řada lidí pozemek zdělila a nyní se o něj příliš nezajímá.

V obratu skupiny Agrofert jde na první pohled „jen o drobné“, problematické pozemky činí v celkové výměře obhospodařovaných lánů méně než jedno procento. Absolutní čísla, tedy miliony, už tak banální nejsou. V neposlední řadě pak firmy sklízejí a prodávají plodiny na zmíněných pozemcích vypěstované. A to vše každý rok.

Jan Cibulka

Na stopě pozemkům, kde načerno hospodaří Agrofert. Dělalí to všichni, brání se šéf jedné z firem holdingu

iRozhlas.cz REPORTÁŽ Praha 14:10 28. 11. 2017 (Aktualizováno: 15:27 28. 11. 2017)

Radiožurnálu se podařilo shromáždit důkazy, z nichž vyplývá, že společnost Agrofert hospodaří na stovkách hektarů zemědělské půdy, která jí nepatří. Dokonce na ni bere dotace.

Na místech, kde zemědělský gigant podle právníků porušuje zákon, pátral investigativní reportér Janek Kroupa.

REPORTÁŽ Praha 14:10 28. 11. 2017 (Aktualizováno: 15:27 28. 11. 2017)

Sdílet na Facebooku Sdílet na Twitteru Sdílet na Google+ Tisknout Kopírovat url adresu

Sídlo firmy Agrofert na pražském Chodově | Foto: Fotobanka Profimedia

„Kdepak, tady už nemakáme, vždyť je podzim!“ Takto s úsměvem glosuje těžký život zemědělců muž středního věku, který právě dorazil do opuštěného areálu zemědělské společnosti ZAS Podchotucí. Jmenuje se Martin Wiehl, je předseda představenstva a v dané chvíli i jediným pracantem na místě. Společnost, kterou vede, je podezřelá, že svévolně hospodaří na cizích pozemcích. Nejen to, dokonce na pozemky čerpá i dotace.

Kroupa: Neoprávněné hospodaření s půdou se netýká jen Agrofertu. Zemědělců ale ve vládě moc není

ČÍST ČLÁNEK

„No jo, co mám dělat? V průšvihů jsem jednou nohou pořád, dělám i u hasičů a tam jsem také pořád jednou nohou v kriminále,“ vtipkuje předseda Martin Wiehl. „Ale tohle není jen problém mého šéfa (Andreje Babiše, pozn.red.), dělají to všichni. Je to bordel...“

V tom má pravdu, jde skutečně o rozsáhlý problém. Oslovení právníci se totiž shodují, že se ve skutečnosti jedná o trestný čin. Jen firma ZAS Podchotucí, za kterou Wiehl nese odpovědnost, hospodaří na zhruba 90 hektarech, které jí nepatří.

Na tomto místě je dobré připomenout, že soudy už v minulosti podobné případy řešily.

HLÍDÁME STÁTU PENÍZE: JAK JSME HLEDALI NEJASNOSTI V DOTACÍCH PRO AGROFERT

Propojení dat ze zdánlivě nesouvisejících databází teď ukázalo na pozemky, kde může docházet k neoprávněnému čerpání zemědělských dotací. Přitom stát má potřebné podklady k dispozici už řadu let. Více se dočtete v textu Jana Cibulky.

Zemědělský squatting

„Z hlediska soukromého práva je to bezdůvodné obohacení, takový squatting. Prostě vlezl jsem někomu do bytu a z hlediska trestního práva je to buď přímo podvod, anebo velmi zjednodušeně dotační podvod. Ostatně máme dva nebo tři rozsudky, které říkají, ano, to je trestný čin na úkor EU, je to neoprávněné čerpání dotací,“ vysvětluje advokát Václav Vlk.

„Je to nesmysl a blbost, my tyto věci nekomentujeme.“

Jaroslav Faltýnek (místopředseda ANO a bývalý člen představenstva Agrofertu)

Společnost ZAS Podchotucí není jediná. O několik desítek kilometrů dál směrem na Hradec Králové je konglomerát dvou dalších společností z holdingu Agrofert. Jsou to společnosti První zemědělská Záhornice a ZEM.

Obě akciovky mají jedno vedení, a dohromady mají dokonce 250 hektarů problematických pozemků – pro představu jde o plochu velkou zhruba jako 60 Václavských náměstí vedle sebe.

Propojení dat ze zdánlivě nesouvisejících databází teď ukázalo na pozemky, kde může docházet k neoprávněnému čerpání zemědělských dotací.

| Foto: Reprofoto

Na první pohled by se mohlo zdát, že První zemědělská Záhornice je malá farma, ale v Čechách patří k těm větším. Vedle vchodu do malé budovy štěbetají papoušci v kleci. V rámsu, který dělají, zaniká tiché pohvizdování uklízečky na chodbách. Je jediná, kromě ní tu není nikdo.

Agrofert: Víme o tom

„Už v práci nejsem a nebudu se s vámi bavit,“ odbyl žádost Radiožurnálu o rozhovor po telefonu ředitel Václav Matoušek. O něco málo sdílnější byl ale jeho podřízený, který je navíc odpovědný za evidenci půdy.

„No, víme o tom. Hospodařit tam ale můžeme a dotace na to čerpat taky. My za ty pozemky totiž platíme daně,“ prohlašuje bezelstně Miroslav Rašín.

S podobným vysvětlením nakonec přišel i celý Agrofert, který tvrdí, že takový problém nemá jen on sám, ale je dlouhodobý.

0:00 / 4:50 Přehrát 00:00 / 04:50

Janek Kroupa se vydal zjistit, jak Agrofert nakládá s pozemky, které společnosti nepatří.

„Z celkové výměry půdy, o níž se koncern Agrofert stará, tvoří ta s neurčitými vlastníky necelých 1,5 procenta. Nájemné za tuto půdu tvoří dohadné položky v účetnictví společnosti, aby bylo možné pachtovné (obdoba nájmu, pozn. red.) vyplatit v případě dohledání majitelů. Společnosti koncernu Agrofert se navíc aktivně snaží majitele dohledávat a spolupracují s příslušnými katastrálními úřady. Koncern Agrofert bezesporu není v České republice jediným, kdo se v dané, historicky vzniklé situaci nachází, ovšem na rozdíl od jiných subjektů se snaží situaci narovnat,“ napsal e-mailem mluvčí Jan Pavlů.

Dělají to i jiní

Agrofert tvrdí, že má speciální účty, na které ukládá peníze na nájemné za pozemky, o kterých ví, že nejsou jeho. Kolik na těch účtech je, ale odmítl prozradit.

S pohledem Agrofertu nesouhlasí oslovení právníci. Například advokát Petr Toman odpověď holdingu rovnou označil za faktické doznání viny.

Agrofert neoprávněně hospodaří na 1700 hektarech půdy. Nemají majitele, přesto na ně holding pobírá dotace

ČÍST ČLÁNEK

„To je vysvětlení zcela irelevantní. Pokud nemám právní vztah k tomu pozemku, pak ho nesmím užívat, a pokud ho užívám, je to podle mého názoru trestný čin neoprávněné užívání cizí věci,“ míní Toman.

Datoví žurnalisté Českého rozhlasu spočítali, že Agrofert hospodaří na více než 1700 hektarech zemědělské půdy, která mu nepatří. Číslo to však nebude konečné.

Propojení dat ze zdánlivě nesouvisejících databází teď ukázalo na pozemky, kde může docházet k neoprávněnému čerpání zemědělských dotací.

| Zdroj: iROZHLAS.cz

Holding Agrofert argumentuje také tím, že problém mají i další zemědělci, tedy že v tom nejsou jen oni. Že to přece dělají všichni. Faktem ale je, že ne každý zemědělec má zastoupení ve vládě. Problematické pozemky měl Agrofert i v době, kdy jeho majitelem byl šéf hnutí ANO Andrej Babiš, který ve stejné době seděl i v křesle ministra financí a místopředsedy vlády.

VYJÁDŘENÍ AGROFERTU

Víme o této situaci, odmítáme ale zavádějící interpretace Českého rozhlasu. V obdobné situaci jsou stovky zemědělských subjektů v České republice, avšak zase jen Agrofert je vykreslován v negativním světle. Jde o pozemky, u kterých dlouhodobě není znám vlastník. Hospodaření na takových pozemcích není nezákonné. Naopak takovým postupem je všeobecně ze strany zemědělců chráněn zemědělský půdní fond. Situaci již několik let aktivně řešíme. Pokud se vlastník objeví, nájemné či pachtovné samozřejmě zpětně dopláčíme. Odmítáme interpretaci, že bychom se dopouštěli jakékoli nezákonné činnosti v oblasti dotací. Dotace na hospodaření čerpáme zcela v souladu s platnou legislativou.

Kolik to je peněz? To ví jenom stát a Agrofert

Odhadnout, na jaké peníze si firmy – problém se zdaleka netýká pouze Agrofertu – díky těmto pozemkům přišly, bez dalších informací příliš dobře nejde. Dotací vyplácených na hektar je řada a podstatné je, o které z nich zemědělec požádal.

Taková informace ale veřejná není, má k ní přístup jedině SZIF a samotný zemědělec. Pokud ale vezmeme v úvahu jen jednotnou platbu na plochu (SAPS, 3514 Kč na hektar) a platbu za zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (greening, 1928 Kč na hektar), na 1700 hektarech jde o miliony, resp. desítky milionů korun ročně. Dotačních titulů odvozených od hektaru je totiž více, například na oplocení, pastvu dobytka či zelenou naftu.

Janek Kroupa, cib